

2013

VOORWOORD **KRACHTIG**

*Het 2013 van de VLM samengevat in één woord.
Zo voel ik het. En zo voelde ik het ook tijdens
het geslaagde seminar voor 25 jaar VLM
in de Antwerpse Zoo. Terugblikken op een
mooi parcours en vooruitkijken naar
een beloftevolle toekomst.*

*Vandaag zijn we een gezonde, performante
organisatie, die voortdurend wil verbeteren.
Met een hele reeks realisaties en hoogtepunten
om echt trots op te zijn. Denk maar aan
de lancering van het Vlaams Plattelandsfonds,
het plattelandsbeleidsplan, het vernieuwde
Mestbankloket, de werking van
het European Innovation Partnership (EIP),
het landinrichtingsdecreet...*

*Een pluim op de hoed van al onze medewerkers.
Ook dat moet gezegd worden. We investeerden
en bouwden verder aan een aangenaam
werkklimaat. Waar plaats is voor telewerken,
dankzij een digitale werkomgeving die audio-
en videoconferencing mogelijk maakt.
En niet te vergeten: een vernieuwd intranet
dat kennisverspreiding stimuleert en
de interne werking van de Vlaamse
Landmaatschappij faciliteert.*

*Maar dat is niet alles. Dat is niet voluit 2013.
Nee, dat leest u in deze publicatie.
Want wie anders dan de verschillende
afdelingshoofden kunnen u beter vertellen
wat de hoogtepunten waren?*

Ik wens u veel leesplezier,

Toon Denys

GEDELEGEERD BESTUURDER

“IEDERE VERNIEUWING ZORGT VOOR UITDAGINGEN, EN DIE ZIJN WE IN 2013 AANGEGAAN.”

Noem de VLM-afdeling Algemene Diensten niet zomaar een ondersteunende afdeling. Ook al werkt ze vooral achter de schermen, toch doet ze heel wat zodat de VLM haar kernactiviteiten kan uitvoeren. Maar noem Ann De Baerdemaeker gerust één van deze drijvende krachten. Als afdelingshoofd van de Algemene Diensten kijkt Ann op 2013 terug met enige fierheid. “Iedere vernieuwing zorgt voor uitdagingen, en die zijn we in 2013 aangegaan. Ondanks de druk op onze medewerkers, hebben ze al hun talenten gebruikt om zelfs met beperkte middelen de gepaste ondersteuning te bieden. En ze doen het ook nog eens met hart én ziel.”

We praten verder met een tevreden chef, over een bewogen jaar.

BETER EN NAUWER SAMENWERKEN EEN OPTIMALE WORK-FLOW, OVER ALLE AFDELINGEN HEEN

“Toen ik tien jaar geleden met deze job begon, had ik soms de indruk dat de verschillende diensten meer los van elkaar werkten dan mét elkaar. Vandaag is dat grondig geëvolueerd. Al een aantal jaren, en zeker in 2013, hebben we ingezet op een betere en nauwere samenwerking tussen alle diensten van de AD, samen met de andere afdelingen. We hebben gekeken om de werking zo efficiënt mogelijk te laten lopen, ook in en met de regio's. Vergaderingen die samengevoegd worden, een nauwere samenwerking met de informaticadienst en het overnemen van enkele van hun taken zijn daar goede voorbeelden van. En dat heeft heel wat meer interactie met zich meegebracht”, zegt Ann.

Vanuit de Vlaamse overheid wordt er bovendien gestuurd naar een rationalisatie van de interne, ondersteunende diensten en dus ook binnen de Vlaamse Landmaatschappij. Dit maakt dat elke dienst uitgedaagd wordt om de dienstverlening kritisch te evalueren en om de krachten te

bundelen. Hierdoor werken nu ook de entiteiten van het beleidsdomein LNE en de Algemene Diensten van de VLM veel nauwer samen.

“Rond samenwerking hebben we echt heel wat gedaan. Kijk maar naar alle initiatieven die we genomen hebben in het kader van de regelgeving: de voorbereiding van het inrichtingsdecreet, de uitrol van het plattelandsfonds dat we samen op heel korte termijn uitgewerkt en gerealiseerd hebben, de totstandkoming van het boek *Plezant Platteland, op ontdekking in de mooiste streken van Vlaanderen*, van A tot Z uitgewerkt door VLM-medewerkers. Allemaal het resultaat van een goede samenwerking”, weet Ann.

Ook op het vlak van interne communicatie zijn grote stappen gezet. Want het blijft een grote uitdaging om goed en helder te communiceren, ook intern. Het is immers de olie die alles gesmeerd laat verlopen. “Maar er moet iemand zijn die smeert”, gaat Ann verder. “Het is een kwestie van alles nu in volle bloei te laten komen. En onze afdeling moet daar een trekkersrol in spelen. De dienst Personeel heeft als eerste bijvoorbeeld alle informatie die je moet hebben

“Het is een kwestie van alles nu in volle bloei te laten komen. En onze afdeling moet daar een trekkersrol in spelen.”

als je werkt bij de VLM, gebundeld op het intranet. Toegankelijk voor iedereen. Dat gaat dan over het arbeidsreglement, van formulieren tot directienota's en handige

instructies over hoe je vakantie moet aanvragen enzovoort. Daarnaast werden sinds 2013, mede onder impuls van de dienst Communicatie, een aantal netwerkcafés georganiseerd. Met dit initiatief wordt beoogd om alle collega's op een toegankelijke en vlotte manier kennis te laten maken met belangrijke evoluties binnen de VLM. De uitdaging is om dat nu te blijven actualiseren. In het Engels zeggen ze wel eens 'practice what you preach'. Wel, onze afdeling moet daar echt altijd een voorbeeld in zijn..”

HET NIEUWE WERKEN

DE WEG NAAR EEN HEDENDAAGSE WERKOMGEVING EN EEN AANGENAAM WERKKLIAMAT

We zijn met z'n allen massaal gevallen voor thuiswerken. Binnen onze hedendaagse manier van leven heeft de zogenaamde work-life balance in een zekere mate bijgedragen aan een flexibelere manier van werken. Of was het nu omgekeerd? De technische mogelijkheden maken het bijgevolg heel gemakkelijk. "Telewerken vindt gestaag zijn weg binnen de VLM. Ook ons facility-beleid groeit mee. Natuurlijk gebeurt dat allemaal binnen bepaalde klijtlijnen, en is het in veel gevallen een kwestie van flexibiliteit, vrijheid, vertrouwen, maar ook van verantwoordelijkheid opnemen. We hebben er bijvoorbeeld voor gekozen om de aanvraag en administratie van thuiswerken zo compact mogelijk te houden en in een automatisch systeem te gieten. De werknemer spreekt dan verder af met zijn chef hoe de rapportering wordt gedaan", vertelt Ann.

“‘Het nieuwe werken’ betekent voor mij ook meer dan de mogelijkheid tot thuiswerken en is iets waarin we blijvend moeten investeren op vele terreinen. Kijk naar ons boekhoudpakket met bestelmodule, dat we nu uitgebreid hebben met een webportaal. Dat zorgt ervoor dat

“Telewerken vindt gestaag zijn weg binnen de VLM. Ook ons facility-beleid groeit mee.”

het veel eenvoudiger in gebruik is, zowel op het hoofdkantoor in Brussel als in de regio’s. Een ander sprekend voorbeeld is de herinrichting van de refter in ons hoofdkantoor. Het vernieuwd interieur maakt het vandaag ook

mogelijk om er te brainstormen, te vergaderen of mekaar gewoon te ontmoeten. Het zijn dus net die initiatieven die voor mij aantonen dat ‘het nieuwe werken’ op veel vlakken moet en kan ingezet worden”, zegt een tevreden afdelingshoofd. Het maakt werken bij de Vlaamse Landmaatschappij ook stukken aangenamer, volgens Ann. Want iemand die z’n werk graag doet, zal ook net dat ene tandje bijsteken als het echt nodig is.

KWALITEITSVOLLE DIENSTVERLENING: PERMANENT EN CONTINU

Ook in de afdeling Algemene Diensten ligt de druk op de medewerkers vaak enorm hoog. “Ik ben echt fier op mijn mensen, en dat weten ze. Maar zorgen voor een aangename werkplek houdt ook in dat er zo weinig mogelijk haperingen mogen zijn, zeker in onze dienstengerichte afdeling. Daarom zetten we in op verschillende vormen van talentenmanagement, waarin we de aanwezige kennis proberen te delen. Wie kan wat goed, en hoe kunnen we dat koesteren en delen? Wanneer iemand langdurig afwezig is of vertrekt, mag die kostbare kennis niet verloren gaan. Die permanente aandacht voor kwaliteit en continuïteit geeft de mensen ook goesting om goed werk te leveren en maakt voor mij dat de VLM een aangename plek is om te werken, en te blijven.”

“Gewenning vermindert de verwondering”, wordt wel eens gezegd. Voor de ondersteunende afdelingen een ontorechte uitspraak. De inspanningen die dagelijks geleverd worden om de VLM in al haar facetten te ondersteunen zijn niet mis.

Ook de rationalisering van de ondersteunende diensten bracht een verhoogde druk op de medewerkers met zich mee. Zij moeten het werk vaak met minder middelen en mensen doen.

“We hebben oa. via de sociale dienst op veel fronten ingezet op stressbegeleiding voor de medewerkers enerzijds, maar ook op stressdetectie voor de leidinggevendenden anderzijds. Want ook zij spelen een cruciale rol in hoe een medewerker zich voelt op de werkvloer. Die aandacht voor kwaliteitsvol leidinggeven vertaalde zich in 2013 in een op maat uitgetekend ontwikkeltraject. De eerste ontmoetingsdag voor leidinggevendenden draaide rond het thema: hoe willen we dat de leidinggevendenden van de VLM er zijn voor hun teams als manager, maar ook als coach. We putten hiervoor inspiratie uit de visie op leiderschap van de Vlaamse overheid. Als projectleider was ik hier heel nauw bij betrokkenen. Ik voelde ook na afloop dat er een soort gloed uit het hele team ging. Iedereen was enthousiast, vond het interessant en wil dat gevoel vasthouden. Noem het gerust een teambuilding en netwerkactiviteit. Maar wel één die de klassieker ‘bowling’ overstijgt”, vertelt Ann.

EEN UITGEKIEND KLACHTENBELEID

“De dag dat je klanten niet meer klagen, dan mag je je zorgen beginnen maken”, weet Ann. “Als iemand klaagt, wijst dat in zekere zin ook op betrokkenheid. Daarom zien wij klachten als opportuniteiten om het beter te doen. Onze aanpak onderscheidt zich dan ook met die van andere organisaties. De VLM heeft intern een team van aanspreekpunten en klachtencoördinatoren, die elk voor hun thema het werk doen. Zij kunnen rekenen op een heel netwerk om klachten te registreren en die, via de digitale weg, te laten behandelen. En dat kan gaan van kwade mailtjes, boze telefoontjes... alle vormen van klachten worden behandeld. Onze klachtencoördinatie zit verankerd in de juridische dienst waardoor de link naar de aandacht voor administratieve vereenvoudiging en een transparante regelgeving gauw gelegd is”, vertelt Ann. Wat het klachtenbeleid nog sterker maakt, is dat het een jaarlijkse doelstelling is om zo’n uitgekiend beleid waar te maken. Hiermee toont de VLM niet enkel dat ze wil luisteren naar mogelijke problemen, maar dat ze er ook iets mee wil bereiken.

“Als iemand klaagt, wijst dat op betrokkenheid bij onze werking. Ontevredenheid is vaak een eerste stap naar vooruitgang; elke klacht zien we als een opportuniteit om het beter te doen”

“Hoewel we nu al veel zaken papierloos doen, lijkt de toekomst voor nog heel wat uitdagingen te zorgen. De kritische blik op onze ondersteunende werking heeft ons echt geen windeieren gelegd. We willen kwaliteit brengen, die prijsbewust is en waarmee je klanten, in

ons geval zijn het de eigen medewerkers, tevreden zijn. Dat vraagt om een service die wendbaar en op maat is. En dat moeten we, ondanks de stijgende druk op ondersteunende diensten, blijven bewaken. Want op dat vlak was 2013 een bewogen jaar”, besluit het afdelingshoofd.

Algemene Diensten

Verder bouwen aan een optimale samenwerking tussen alle ondersteunende eenheden binnen de VLM, het beleidsdomein en de Vlaamse overheid. Zonder de rode draad, het blijven bewaken van een kwaliteitsvolle dienstverlening, uit het oog te verliezen. Dat is wat 2013 betekende voor de afdeling Algemene Diensten.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

PERSONEEL

Op 31 december 2013 beschikte de VLM over 660 personeelsleden of 592,17 VTE.

Van de 660 personeelsleden zijn er 71 contractueel. 32,9% van de personeelsleden werkt deeltijds. Bij de VLM is meer dan de helft van de personeelsleden van het vrouwelijke geslacht (51,7%). 41,7% van het top- en middenkader is vrouw. De VLM heeft 0,9% personeelsleden met een arbeidshandicap in dienst, 1,8% is van allochtone afkomst.

RATIONALISATIE VAN DE MANAGEMENT ONDERSTEUNENDE FUNCTIES

-2% In vergelijking met 2012, werden de MOF-functies met meer dan 2% afgebouwd. Dit zorgde voor een uitdaging om de dienstverlening kritisch te evalueren en om de krachten te bundelen. De resultaten hiervan zijn o.a.:

- samengevoegde vergaderingen,
- werving- en selectieprocessen in nauwe samenwerking met Departement LNE,
- een papierloze dienstverlening voor personeels-, logistieke en financiële aangelegenheden.

ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING

De aandacht voor en het streven naar eenvoudigere administratie en transparante dienstverlening zorgt voor:

- snelle implementatie van beleidsinitiatieven, zoals het Plattelandsfonds.
- daling van het aantal klachten: 42 geregistreerde klachten in 2013, tegenover 73 in 2012.

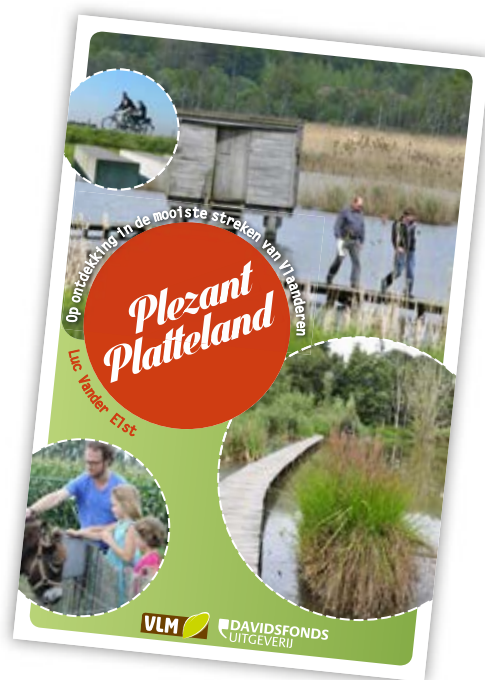
HET NIEUWE WERKEN

8% van alle werknemers doet aan telewerken. Daarvoor werden de nodige inspanningen gedaan qua faciliteiten, digitalisering en online beschikbaar maken van informatie.

“Veel VLM-medewerkers vinden dat ze via hun job een zinvolle bijdrage leveren aan de samenleving.”

STRESSBEGELEIDING EN STRESSDETECTIE

Door de steeds hogere werkdruk spelen leidinggevenden een crucialere rol in het plannen en organiseren van hun medewerkers, maar evengoed in het voorzien van een gepaste coaching.

PLEZANT PLATTELAND

Dit boek is van a tot z opgesteld door VLM-medewerkers. Een mooi resultaat van het stimuleren van werknemers om al hun talenten te gebruiken en met beperkte middelen een gepaste ondersteuning te bieden.

“IK VERLAAT DE VLM MET EEN GERUST GEVOEL: DE TOEKOMST IS VER- ZEKERD, MAAR HET WERK NOG LANG NIET KLAAR”

Guido Clerx heeft eigenlijk geen inleiding meer nodig. Jarenlang was hij de koersbepalende figuur, een grote meneer wiens erfenis binnen de VLM van onschatbare waarde is. Een leider ook die met weinig machtsvertoon mee aan de weg die de Vlaamse Landmaatschappij aflegde, heeft getimmerd. Vandaag kijkt Guido Clerx nostalgisch terug op het harde werk, maar evengoed vooruit.

Naar de mooie toekomst voor de VLM, vol uitdagingen en mooie kansen. En ook reikhalzend naar zijn welverdiende pensioen en de tijd die hij graag in andere passies wil investeren. “Mijn paradepaardje? Dat ik, samen met een team van zeer bekwame medewerkers, de informatisering van de VLM heb uitgebouwd tot wat vandaag een state-of-the-artinfrastructuur is.” Straffe verhalen en anekdotes in overvloed, maar we beperken ons tot de essentie van 2013.

DIGITALE LOKETTEN

STERKE UITBREIDING VAN DE ONLINE TOOLS

“Eerst en vooral is de lancering van het Mestbankloket een zeer belangrijke realisatie. Een grondige en gevoelige uitbreiding van de functionaliteiten was nodig, maar ook het samenbrengen van de verschillende loketten, waaronder het aangifteloket, werd uitgevoerd. Alle online toepassingen voor de landbouwers zitten voortaan in 1 loket, wat nu al een succes is. De verdrievoudiging t.o.v. het jaar voordien van het aantal digitale aangiften bevestigt dat krachtig. We zien ook dat de digitale aanvragen voor derogatie bijvoorbeeld, of de verhandelingen van mestverwerkingscertificaten, met vele procenten zijn gestegen”, weet Guido. “Hierover hebben we overigens met alle partijen gecommuniceerd en de VLM wordt voor het uitwerken van het Mestbankloket enorm geprezen.”

Naast het efficiënter inzetten van bestaande digitale loketten, bekijkt de VLM ook waar de nood bestaat om nieuwe online tools in het leven te roepen. “Het nieuwe loket om de melding van mesttransporten in het kader van een

burenregeling in te dienen, is een goed voorbeeld. Zo'n burenregeling is een overeenkomst tussen twee landbouwers of van een landbouwer met een verwerkingsbedrijf, en dit in dezelfde of in aangrenzende gemeenten, om hun mest te transporteren, zodat het niet door een erkend mestvervoerder moet vervoerd worden. Vóór het bestaan van dit nieuwe loket, hadden we geen exacte gegevens van die transporten. We vermoedden dat het om zo'n 80.000 transporten zou gaan. In dit loket meldt de landbouwer wanneer en hoeveel mest hij gaat vervoeren naar een mestverwerkingsbedrijf." Sinds de lancering van het loket in 2013, staat de teller al op 10.000 meldingen.

Ook het Staalname Meldingen Internet Loket is gevoelig uitgebreid. "Het SMIL is een zeer belangrijk loket. Ieder jaar loopt van 1 oktober tot 15 november een staalnamecampagne. Staalnemers verzamelen dus in die periode grondstalen, vooral in de kwetsbare gebieden. In laboratoria wordt die grond onderzocht en vooral het nitraatresidu, de hoeveelheid stikstof die nog in de grond zit, is heel belangrijke informatie. Als je weet dat één staalname bestaat uit 15 boringen op 3 dieptes, 45 stalen in totaal dus, dan besef je meteen dat

“Laten we vooral niet uit het oog verliezen dat die analyses automatisch kunnen ingevoerd worden, wat een enorme transparantie initieert en veel efficiëntiewinst betekent. Alles is digitaal en gestandaardiseerd.”

dat een hele administratie met zich meebrengt. Op het SMIL kunnen enerzijds landbouwers hun aanwezigheid bij staalnames aanvragen en eventuele onregelmatigheden of klachten melden. Anderzijds kunnen de labo's hun analyserapporten, in hetzelfde formaat, tot bij de Mestbank laten komen.”

Vorig jaar werd dat loket flink uitgebreid, zodat nu ook de groentesector zijn grondstalen via het SMIL kan organiseren. “Die landbouwers zijn nu verplicht om grondstalen te laten nemen, omdat de groenteteelt erg nitraatgevoelig is. Nieuw zijn ook de meststalen waarvan de analyses nu digitaal ingediend kunnen worden, en in de toekomst zullen ook de analyses van diervoederstalen ingevoerd kunnen worden. Maar laten we

vooral niet uit het oog verliezen dat die analyses automatisch kunnen ingevoerd worden, wat een enorme transparantie initieert en veel efficiëntiewinst betekent. Alles is digitaal en gestandaardiseerd”, vertelt Guido.

“Nog een nieuwigheid op vlak van administratieve vereenvoudiging, is de verdere uitbreiding van de bemestingsprognoserapporten. Als de landbouwer zijn verzamelaanvraag indient op het landbouwloket van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, kan die meteen opteren voor een bemestingsprognoserapport. Op basis van het aantal gronden, het aantal dieren en andere bedrijfsgegevens kan hij in real time zijn situatie ontdekken. Zit hij met een mestoverschot of kloppen de balansen? We geven de landbouwer ook advies over zijn teeltplan om het bemestingsprogramma nog te kunnen aanpassen en alsnog te voldoen aan de vooropgestelde eisen. Vorig jaar telden we een totaal van 27.000 unieke landbouwers, die een bemestingsprognoserapport aanvroegen, wat toch een enorm succes is”, geeft Guido aan.

DATABANK ONROERENDE GOEDEREN

BETER BEHEER VAN HET PATRIMONIUM

De Vlaamse Landmaatschappij voert het decreet Vlaamse Grondenbank uit, al sinds 1 augustus 2007. In de praktijk vereist dit een solide en uitgebreid informaticasysteem. Alle aan- en verkopen van gronden moeten immers informatica-technisch behandeld worden. De informatica-afdeling (en dus ook Guido), stond in voor de ontwikkeling van een databank onroerende goederen (DOG) en voor de uitvoering van eventuele aanpassingen en uitbreidingen. “Er bestaat dus al langer zo’n systeem, maar in 2013 werden er bepaalde functionaliteiten aan toegevoegd, meer bepaald de mogelijkheid om lokale grondenbanken te beheren. Hier gaat het over een overeenkomst tussen de Vlaamse Landmaatschappij en een (meestal overheids-) partner. Bijvoorbeeld het Agentschap voor Natuur en Bos of een gemeente, die bepaalde gronden wil aankopen. De moeilijkheid is dat dit geen gestandaardiseerd proces is, want in zo’n overeenkomst kan men zetten wat men wil, toch? Alle mogelijke uitzonderingen zitten nu in DOG geprogrammeerd”, vertelt Guido.

“Dit systeem laat ons toe ons eigen patrimonium financieel te beheren, zodat we exact weten wat er gebeurt.”

Ook onteigeningen, in der minne of via ministerieel besluit, kunnen door DOG beheerd worden. Daarbovenop werd het proces “beheer van de gronden” duchtig verbeterd. “Gronden blijven maar voor korte tijd in ons bezit, soms komen er ook pachten aan te pas, het kadastraal inkomen dat moet betaald worden, of zelfs jachtrechten. Al die taken hebben we ontwikkeld in de module “beheer”. Dit systeem laat ons toe ons eigen patrimonium administratief en financieel te beheren, zodat we exact weten wat er gebeurt.”

Guido Clerx Algemeen Directeur

HET VLM-INTRANET

GERICHTER EN DUURZAMER

“Wat er niet was tot vorig jaar, was een goed uitgebouwd intranet. Dit hebben we ontwikkeld, op basis van Microsoft SharePoint 2013. Belangrijk om erbij te vertellen is dat we het intranet niet opgebouwd hebben vanuit de organisatiestructuur, maar vanuit de informatiedomeinen met de zogenaamde teamsites.

Want een organisatie durft weleens van structuur te veranderen, terwijl de domeinen altijd dezelfde blijven. Teamsites zorgen er voor dat medewerkers alle informatie die relevant is voor hun team, overzichtelijk kunnen vinden en raadplegen. Wat maakt dat ons intranet veel gericht, duurzamer en dus redundatievermijdend is, waardoor de hoeveelheid aan dubbele informatie zo goed als niet bestaat. Bovendien geeft het nieuwe intranet toegang tot digitaal personeelsbeheer”, vertelt Guido. Op het intranet kunnen medewerkers allerlei wiki’s raadplegen die hen vertellen hoe bepaalde functies werken, maar kunnen ze ook vakantieaanvragen doen, hun tijdsregistratie vervullen, enzovoort.

“De Vlaamse Landmaatschappij beschikt over een totaal nieuw intranet, helemaal mee met z’n tijd. Qua informatica zitten we op de goede weg, hoor.”

Nu is het uiteraard zaak om alle beheerders te motiveren en zich te laten engageren om het intranet te voorzien van de nodige informatie. Een aardige klus, maar de Algemeen

Directeur is heel enthousiast over deze vernieuwing. “De Vlaamse Landmaatschappij beschikt over een totaal nieuw intranet, helemaal mee met z’n tijd. Qua informatica zitten we op de goede weg, hoor.”

PROJECTSITES

EEN UNIFORM, GENERIEK SITE-CONCEPT

Het klinkt niet als een complete verrassing dat de VLM met een groot aantal projecten bezig is, verspreid over het hele Vlaamse landschap. De impact van haar activiteiten is dus wijd verspreid: zowel burgers als andere overheden en organisaties zijn belangrijke stakeholders. En de nood om hen enerzijds te betrekken bij alle projecten en hen anderzijds te voorzien van alle informatie, is van essentieel belang. “Onze informatici ontwikkelden een uniform, generiek site-concept dat kan ingezet worden in bijvoorbeeld vlaggenschipprojecten. De vraag naar een eenvoudig inzetbaar, maar degelijk informatieplatform bestond al langer. Het afgelopen jaar hebben we zulke projectsites ingezet in een aantal projecten, en met succes. Omdat die een generiek geraamte hebben, steeds dezelfde opbouw en structuur is het onderhoud en beheer zeer eenvoudig”, weet Guido.

HET DISASTER RECOVERY CENTRUM INGEBOUWDE VEILIGHEID

De digitale weg die is ingeslagen, creëert uiteraard ook een steeds groeiende opslag nood. Omdat het in veel gevallen over confidentiële of belangrijke gegevens gaat, moet er toch met een aantal zaken rekening worden gehouden. “Om informatieverlies en het niet beschikbaar zijn van bepaalde diensten zoals het Mestbankloket uit te sluiten, hebben we stappen moeten zetten. De plannen voor een betere benutting van ons Disaster Recovery Centrum hebben we vorig jaar gemaakt. Wat dat precies betekent, is dat we de digitale loketten in spiegelbeeld hebben gezet tussen het datacentrum in Brussel en het Disaster Recovery Centrum in Brugge. Dit noemt men high availability, zodat als er iets gebeurt in Brussel het datacentrum in Brugge direct de taak overneemt, zonder informatieverlies en zonder dat de gebruikers er iets van merken. Dat is uiteraard heel belangrijk, omdat er zo goed als niets meer op papier staat”, zegt Guido.

EEN WELVERDIEND PENSIOEN

“Ik ben een van de enigen die bij het colloquium op 6 december 2013 om de 25ste verjaardag van de VLM te vieren, ook effectief die 25 jaar heeft meegemaakt. In de Zoo van Antwerpen maakten we het vijfentwintig jarig odyssee door het verleden, en wierpen we ook een blik op de toekomst. Daaruit bleek dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de VLM op het platteland en in het randstedelijke gebied. Als samenbrenger, als bemiddelaar. Want sectorgerichte partijen samenbrengen en ze laten samenwerken, dat zal zeker nog meer dan vroeger één van de kernopdrachten blijven”, vertelt Guido.

Hoe Guido als Algemeen Directeur terugkijkt op het afgelopen jaar? “Ik onthoud vooral de goedkeuring van het landinrichtingsdecreet op 20 december 2013 door de Vlaamse Regering, weet Guido.

“Maar ik kijk ook terug op hoe de VLM er mooi in geslaagd is de streefcijfers te halen, ondanks het steeds verruimend takenpakket en de besparingen op het overheidsapparaat. Dat

“Wat ik ook ondervonden heb, is dat de veranderingsprocessen mekaar sneller opvolgen dan pakweg 5 jaar geleden. Dat zal wel door de economische crisis komen, maar het is wel merkwaardig.”

brengt uiteraard wel stress met zich mee, en daarom is het zaak om een goed competentiebeheer te installeren en meer oog te hebben voor stresssituaties. We hebben het geluk met goede mensen te kunnen werken, maar we moeten daar dus goed over waken. Wat

ik ook ondervonden heb, is dat de veranderingsprocessen mekaar sneller opvolgen dan pakweg 5 jaar geleden. Dat zal wel door de economische crisis komen, maar het is wel merkwaardig.

Alles loopt nu voor de VLM nog vrij stabiel, daar ben ik al heel blij om. Het blijft natuurlijk afwachten wat de volgende Vlaamse Regering gaat doen, maar tegen dan zal ik wel met andere zaken bezig zijn. Mijn tijd investeren in andere passies”, besluit Guido.

Informatica & GIS

Digitale dienstverlening is in deze tijden onontbeerlijk voor een efficiënte werking. Het afgelopen jaar heeft de afdeling Informatie en GIS hierop ingezet om zo ook een verdere administratieve vereenvoudiging mogelijk te maken.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

DE DIGITALE TOER OP

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ MESTBANKLOKET

Sinds productiejaar 2012 kunnen landbouwers hun mestbalans berekenen op het Mestbankloket, dat eveneens is uitgebreid met de melding van burenregelingen van en naar de mestverwerkingsinstallaties. Daarenboven biedt de Mestbank steeds meer specifieke informatie voor landbouwers en uitbaters aan op het Mestbankloket, in 2013 werd ook het Nitraatmeldpunt gelanceerd.

Enkele opmerkelijke cijfers:

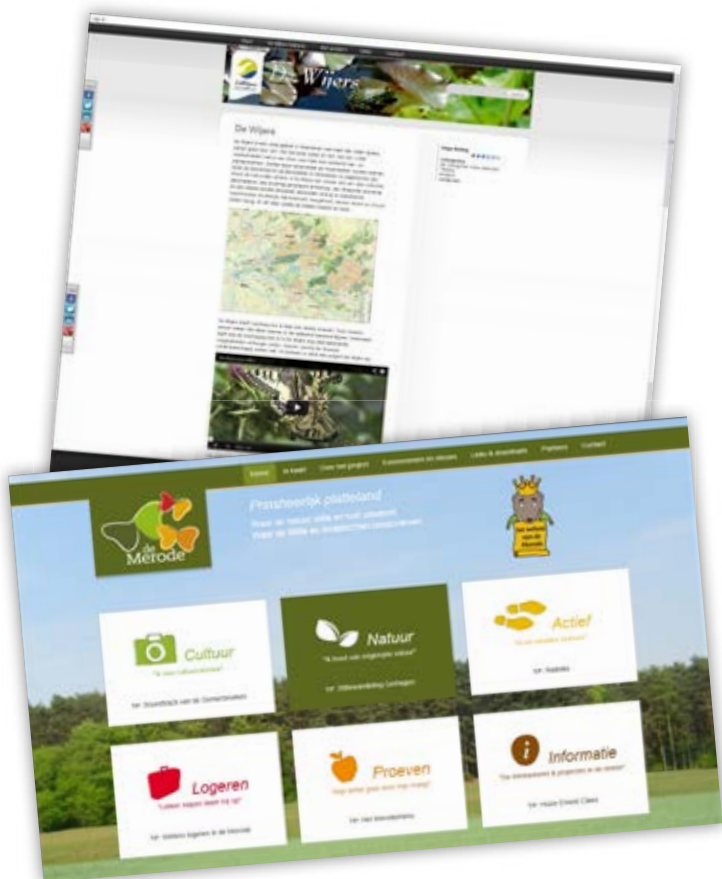
78% van de mestverwerkingscertificaten liepen via het vernieuwde Mestbankloket.

72% van de derogatieaanvragen werd digitaal ingediend.

35% van de landbouwers en **40%** van de mestbewerkers en -verwerkers dienden hun aangifte elektronisch in.

PROJECTSITES

De verspreiding van de informatie naar alle doelgroepen rond projecten is een belangrijke taak voor de VLM. Voor een aantal vooraanstaande inrichtingsprojecten werden specifieke projectsites vernieuwd of nieuw gecreëerd. Zo kregen o.a. de websites van De Merode en De Wijers een update.

STAALNAME MELDING INTERNET LOKET

De bestaande B2B-toepassing SMIL werd in 2013 uitgebreid zodat labo's stikstofstalen voor de verplichte groenteadvisering kunnen inbrengen. Landbouwers moeten voortaan de resultaten van hun stalen niet meer zelf bezorgen aan de VLM.

EEN VERNIEUWD INTRANET

Iedereen begrijpt dat 'het nieuwe werken' vaak samenhangt met een degelijke, open digitale infrastructuur. Daarom onderging het intranet van de VLM een metamorfose. Het werd compleet opgebouwd in Sharepoint 2013 en opgedeeld in informatiedomeinen, om zo ook een interne kennisverspreiding te faciliteren. Daarnaast introduceerde de VLM Lync, een softwarepakket dat audio- en videoconferenties toelaat.

“IK ONTHOUD 2013 VOORAL ALS EEN TRENDSETTEND JAAR.”

Griet Celen staat aan het hoofd van de afdeling Projectrealisatie. Iets wat ze met veel goesting en overtuiging doet. “Als ik terugkijk naar 2013, onthoud ik vooral dat het een trendsettend jaar was. Het landinrichtingsdecreet dat het levenslicht zag, het voorkooploket dat een succes bleek, mooie geïntegreerde projecten ... er zijn heel wat realisaties waar we heel erg trots op mogen zijn. Hopelijk is dit een trend die zich de komende jaren zal voortzetten”, zegt het afdelingshoofd. Laten we even terugblikken op wat we zeker moeten onthouden, volgens Griet.

HET LANDINRICHTINGSDECREET

NIEUWE MOGELIJKHEDEN VOOR

DE LANDINRICHTING

“Eindelijk is het zover: de Vlaamse Regering heeft het nieuwe Landinrichtingsdecreet goedgekeurd. Een mooi eindejaarsgeschenk, waar we eigenlijk al een tijdje naartoe hebben gewerkt. Dankzij dit nieuwe decreet krijgen we heel wat meer mogelijkheden om onze landinrichtingsprojecten te realiseren. Het komt erop neer dat we hebben gekeken naar de sterkten van ruilverkaveling en natuurinrichting en hun instrumenten nu ook inzetbaar maken binnen landinrichting”, vertelt Griet. “Wat we onder die instrumenten moeten verstaan is bijvoorbeeld het ruilen van eigenaars en gebruikers, of het uitkeren van vergoedingen aan eigenaars en gebruikers van percelen bij permanente waterpeilverhogingen waar zij hinder kunnen van ondervinden. Allemaal uiteenlopende acties, van grondmobiliteit tot beheerovereenkomsten en dienstenvergoedingen die de VLM via het nieuwe decreet samengebracht heeft in een instrumentenkoffer.”

“Nog een nieuwigheid is dat we met een herverkaveling met planologische ruil niet enkel de eigenaar van een ongunstig gelegen perceel kunnen verhuizen, maar ook de bestemming van het perceel kunnen verhuizen. Zo kan een bouwgrond in een overstromingszone natuurgebied worden, en omgekeerd. Hiermee krijgen we eigenlijk heel wat meer mogelijkheden”, gaat Griet verder. Het nieuwe decreet is dus een welgekomen vernieuwing voor de VLM, waar ook andere overheden baat bij hebben. Want de zogenaamde instrumentenbox is ook beschikbaar voor andere overheden op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau. “Via een tweede spoor in het decreet kunnen nu ook andere overheden die met hun handen in het haar zitten bij bepaalde projecten, hierop een beroep doen. Zij zijn sterk vragende partij, het tweede spoor kwam er dan ook op hun vraag”, weet het afdelingshoofd. “Het concept van het landinrichtingsdecreet is helemaal van de VLM, echt iets om fier op te zijn. We hebben er al een aantal jaren grondig over nagedacht en nu is het eindelijk geland”, zegt Griet.

RESULTATEN OP HET TERREIN

SUCCESSEN BOEKEN OP HET PLATTELAND

Het succes van de afdeling kan je gemakkelijk afleiden van de projecten op het terrein. Want volgens Griet zijn de resultaten op het veld enorm belangrijk. “Niet enkel in de regio’s, maar ook hier centraal werken er heel wat mensen, dag in dag uit, aan mee. We onderscheiden een aantal types projecten: natuurinrichtingen, ruilverkavelingen en landinrichtingsprojecten. Bij natuurinrichtingsprojecten werken we vooral rond natuur: het opwaarderen van de gebieden, maar ze ook ontsluiten voor bezoekers. De natuurwaarde wordt steeds verhoogd, wat vaak afgravingswerken of waterpeilverhogingen vergt om natte en voedselarme omstandigheden te creëren”, aldus Griet.

Terwijl natuurinrichting meestal op een kleiner gebied focust, gaan ruilverkavelingen veel breder en spelen ze vooral rond gebieden waar landbouwgebruik overweegt. “Het gaat bij ruilverkaveling om totaalinrichtingen, met agrarische inrichting, verbetering van landbouwwegen, recreatieve ontsluitingen, veilige

fietsverbindingen tussen twee dorpskernen, natuurontwikkeling, waterbeheer en dorpskerninrichting. Een hele boterham dus, waarbij we alle aspecten in een gebied bekijken: wat is de meest efficiënte en duurzame manier om het gebied in te richten zodat iedereen tevreden is”, gaat het afdelingshoofd verder. Zodra geweten is wat de doelstellingen en noden van alle betrokken partijen zijn, worden alle percelen in een koffer gestoken en herverdeeld. Het gebied wordt ingericht en alle eigenaars, van landbouwers, natuurverenigingen tot gemeentebesturen of overheden, krijgen dan het juiste perceel terug. “We zetten ruilverkavelingen vooral in in open gebieden zoals de Westhoek, Zuid-Limburg, Vlaams Brabant, de Noorderkempen of het Waasland”, vertelt Griet.

“Landinrichtingsprojecten situeren zich vaker rond een complexer gebied en zijn gericht op samenwerkingen tussen partners. En het is een hele klus om iedereen achter één visie op inrichting te krijgen en enthousiast te maken voor de uitvoering ervan. Maar op het einde van de rit draait het om het uitvoeren van werken: fietsverbindingen, recreatieve verbindingen,

wateroverlast beperken of natuurinrichting”, gaat het afdelingshoofd verder. Tot voor kort was de VLM hier nogal beperkt in mogelijkheden en kon ze enkel onteigenen, verwerven of rekenen op goodwill van de betrokken perceeleigenaars. Met het landinrichtingsdecreet van kracht, kan de VLM nu ook een beroep doen op die grote instrumentenkoffer. “En dat biedt heel wat meer

“Een sterke troef van de VLM is dat we over heel wat vakspecialisten beschikken.”

opportuniteiten voor ons. We voelen ook dat de landinrichtingsprojecten opschuiven naar de randstedelijke gebieden. Als we de prognoses bekijken,

zien we een bevolkingsgroei aankomen en zal de woonbehoefte bijgevolg enkel maar groeien. Precies rond onze steden is de nood aan landinrichting het hoogst, er moet bijvoorbeeld groene ruimte ingericht worden die ook per fiets bereikbaar en toegankelijk is”, vertelt Griet. “We kunnen hiervoor de broodnodige ruimte voorzien.”

“Een sterke troef van de VLM is dat we over heel wat vakspecialisten beschikken, van landbouwdeskundigen, biologen, landschapsdeskundigen, hydrologen, herverkavelaars, bodemkarteerders, onderhandelaars, experten overheidsopdrachten tot communicatiedeskundigen en procesbegeleiders. Hun expertise is echt van onschatbare waarde”, weet Griet. “En steeds vaker wordt onze expertise gevraagd in complexe gebieden met conflicten tussen grondgebruik, waar wij als bemiddelaar optreden. Of in grote investeringsprojecten (havenuitbreidingen, aanleg van overstromingsgebieden, missing links,...) met heel wat impact op de open ruimte. Wij kennen de landbouwbedrijven en weten hoe ze functioneren. We zitten dan echt aan tafel met de boer en gaan proactief op zoek naar de beste oplossing. En ja, soms moeten we ook het slechte nieuws brengen, maar ook dan zoeken we steeds naar een oplossing. De landbouwers weten dat.”

De VLM werkt sinds 2013 ook op enkele vlaggenschipprojecten, waar we heel erg inzetten op een geïntegreerde werking en bottom-upaanpak. Griet verduidelijkt: “Om de energie te concentreren en het verschil te maken in het gebied

“Om het verschil te maken in een gebied proberen we verschillende instrumenten samen in te zetten.”

zetten we verschillende instrumenten samen in, zo efficiënt mogelijk werken dus, over alle afdelingen van de VLM heen. Zo halen we er het maximum uit.

De nauwe samenwerking met de lokale actoren laat ons ook toe om de mensen zelf aan de slag te laten gaan. Hierdoor kunnen we ook verder dan aan een fysieke inrichting werken, en meer rond sociale en economische thema's. Want de identiteit en de troeven van een bepaalde regio, bieden ook veel kansen voor ondernemers op het platteland.”

E-VOORKOOPLOKET

ONLINE TOOL OM VOORKOOPRECHT TE ONDERZOEKEN

“Dankzij het e-voorkooploket hebben we minstens 20.000 aangetekende brieven bespaard”, begint Griet enthousiast. Het recht van voorkoop treedt op wanneer bij de verkoop van een huis of een grond een derde partij (Vlaamse administratie, provincie, gemeente, sociale huisvestingsmaatschappij) het voorrecht geniet om het perceel te kopen om er haar beleidsdoelstellingen te realiseren. Vroeger moest de notaris opzoeken welke instanties allemaal voorkooprecht hadden, wat zeer tijdrovend was, maar nu is dat anders. “De notaris kan via ons unieke loket meteen zien of er een recht van voorkoop is, wie de begunstigde instanties zijn en kan onmiddellijk het voorkooprecht online aan de begunstigde aanbieden. Het grote voordeel is dat de begunstigten automatisch op de hoogte worden gebracht. Als de begunstigten op hun beurt een beslissing over de uitoefening van het voorkooprecht ingeven in het loket wordt de notaris op zijn beurt hiervan terug op de hoogte gebracht. Het ganse proces van opzoeken en aanbieden tot uitoefenen van het voorkooprecht verloopt snel en papierloos en biedt rechtszekerheid aan alle betrokken partijen”, weet Griet.

AANLEG VAN DE A11

SCHOOLVOORBEELD VAN GEÏNTEGREERD WERKEN

Door de aanleg van een nieuwe snelweg om de haven van Zeebrugge te ontsluiten, traden er enkele problemen op. “Een landbouwgebied werd dwars in twee gesneden, waardoor bepaalde landbouwers percelen langs twee kanten van de snelweg kregen. Bovendien gaat veel landbouwgrond verloren. Geen ideale situatie, dus. Op een bepaald moment werd de hulp van de VLM ingeroepen om te zoeken naar een oplossing. Via een lokale grondenbank konden we in de omgeving gronden verwerven. Aan de landbouwers van wie de gronden onder de snelweg zullen komen, boden we ruilgrond in de plaats aan om de site van de snelweg vrij te maken. De ruilverkaveling zorgt er dan weer voor dat alle bedrijfsgronden van iedere landbouwer zoveel mogelijk langs dezelfde kant van de snelweg terechtkomen. Daarmee sparen we zelfs 1 brug uit”, weet Griet. De ruilverkaveling zal ook instaan voor een heuse inrichting van het omliggende gebied waardoor ook het landschap een flinke opwaardering krijgt. Dit gaat dus heel wat verder dan de klassieke natuur- en landschapscompensaties.

“Straf toch, dat we een potentieel bedreigende ingreep kunnen omvormen naar zo’n positief verhaal?”

De Vlaamse Landmaatschappij gelooft sterk in dergelijke geïntegreerde aanpak. “Daarbovenop moest een buffer tussen weg en dorpskern, de dorpskern leefbaar houden. Alle bewoners konden hun wensen voor dit buffergebied op de kaart zetten, als insteek voor de uitvoering van de landinrichting. Door de wegaanleg moest het Agentschap Wegen en Verkeer instaan voor boscompensatie. Toevallig zocht de stad Brugge nog naar een plek voor een speelbos, dat met de fiets bereikbaar moet zijn. Via landinrichting bundelden de stad en het Agentschap voor Wegen en Verkeer hun krachten en kunnen ze nu zelfs rekenen op landinrichtingssubsidies voor de aanleg van het speelbos”, vertelt Griet. “Straf toch, dat we een potentieel bedreigende ingreep kunnen omvormen naar zo’n positief verhaal? Echt een schoolvoorbeeld van geïntegreerde werking. En dat is volgens mij de weg van de toekomst”, besluit het afdelingshoofd.

Projectrealisatie

Het was een vruchtbaar jaar voor Projectrealisatie, iets wat duidelijk spreekt uit de talrijke verwezenlijkingen op het terrein. Nieuwe projecten werden voorbereid, terwijl andere volop in uitvoering gingen, en dan nog hebben we niet alles gezegd.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

GOEDKEURING LANDINRICHTINGSDECREET

20 december 2013

Daarmee stelt de VLM een instrumentenbox ter beschikking voor de uitvoering van landinrichtingsprojecten, die ook kan gebruikt worden voor de uitvoering van andere plannen en programma's op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau.

GROEIENDE GRONDMOBILITEIT

Ruim **25 miljoen euro** werd geïnvesteerd in grondaankopen:

- 5 miljoen voor het ondersteunen van ruilverkavelings- en landinrichtingsprojecten en natuurdoelen, (waarvan een deel in functie van de ontsluiting van de haven van Zeebrugge).
- Voor de verdere uitbouw van het **rollend fonds** besteedde de VLM 4 miljoen euro eigen middelen aan strategische aankopen in de Liereman en in de Vlaamse Rand.
- 15 miljoen euro ging naar grondaankopen op vraag van partners in uitvoering van een dertigtal lokale grondenbanken.

De VLM breidde haar expertise in het **schatten en onderhandelen** verder uit naar de meer stedelijke gebieden in 5 proefprojecten en zette gericht in op het structureel ondersteunen van grondbiliteit i.f.v. water, natuur en grote infrastructuurprojecten.

E-VOORKOOPLOKET IN SPREKENDE CIJFERS

15.000 digitale aanbiedingen
150.000 informatievragen

VERBETERING VAN DE OMGEVINGSKWALITEIT

Bijna **11 miljoen euro** investeerde de VLM in de verhoging van de omgevingskwaliteit binnen ruilverkavelings-, landinrichtings-, natuurinrichtings- en vlaggenschipprojecten.

Nieuwe investeringen liggen op termijn in het verschiet door de voorbereiding van

8 nieuwe projecten:

- 6 nieuwe natuurinrichtingsprojecten,
- 1 nieuw ruilverkavelingsproject,
- 1 nieuw landinrichtingsproject en...

... de goedkeuring van **8 inrichtingsplannen** waardoor op korte termijn gerichte investeringen mogelijk zijn in o.a. Brugge, de Gentse Kanaalzone, de Merode, de Wijers en de Vlaamse Rand.

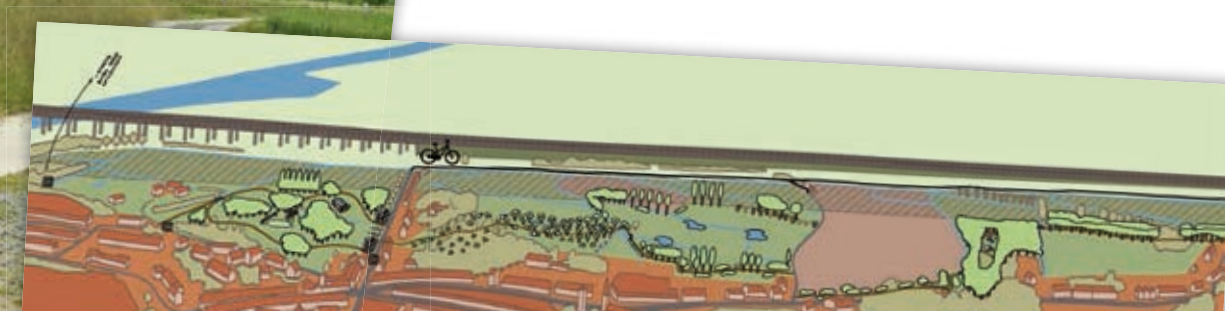
GEBIEDSONTWIKKELING

Dé uitdaging voor de toekomst is om meer gericht samen te werken binnen gebieden: ieder zet z'n eigen sterkten in, in functie van de ontwikkeling van het gebied. De VLM bewees de meerwaarde van deze aanpak onder meer bij de aanleg van de nieuwe snelweg A11, die de haven van Zeebrugge ontsluit.

34 ha verworven via vrijwillige ruil. Daardoor kwam het nieuwe tracé tijdig vrij en werd onteigening grotendeels vermeden.

1200 ha percelen via gebruikswil geruild. Daardoor kunnen de landbouwbedrijven nog vóór de start van de werken aan het nieuwe tracé hun percelen aan één kant van het tracé bewerken.

32 ha verworven via vrijwillige ruil, om de verplichte natuurcompensaties te realiseren en zo een belangrijke impuls aan natuurontwikkeling te geven.

“2013 WAS EEN UITZONDERLIJK GOED JAAR, EENTJE OM TE KOESTEREN.”

Paul Van der Sluys is geen onbekende binnen de VLM. Sinds de start van zijn persoonlijke carrière zet hij zich als gediplomeerd geograaf en ruimtelijk planner in om het platteland meer op de politieke agenda te zetten. Gaandeweg kreeg het plattelandsbeleid meer ruchtbaarheid binnen de verschillende overheden. Vandaag is hij als hoofd van de afdeling Platteland en Mestbeleid volop bezig om het beleid en de uitvoering beter op mekaar af te stemmen. “Het afgelopen jaar was uitzonderlijk goed, we hebben heel wat vruchten geplukt van het harde werk dat we de afgelopen jaren verricht hebben”, vertelt Paul. We overlopen even de hoogtepunten.

HET VLAAMS PLATTELANDSFONDS

EEN FINANCIËEL DUWTJE IN DE RUG VOOR PLATTELANDSGEMEENTEN

Samen met de onderzoekseenheden van de universiteiten van Leuven en Antwerpen, wilde de VLM achterhalen hoe ze de Vlaamse plattelandsgemeenten extra bestuurskracht kan geven. “Dat onderzoek heeft geleid tot een ontwerpdecreet. De bedoeling van het plattelandsfonds is om een selectie van 50 plattelandsgemeenten jaarlijks een financieel duwtje in de rug te geven, een vergoeding waarmee zij hun plattelandsgerelateerde projecten kunnen financieren. Dat kan gaan van het onderhoud van landelijke wegen tot het bouwen van een dorps- of een gemeenschapshuis”, vertelt Paul. “De focus ligt dus op het verbeteren van de omgevingskwaliteit op zowel economisch, ecologisch als sociaal vlak.”

Voor de Vlaamse Landmaatschappij is dat een belangrijke realisatie, omdat ze hier heel kort op de bal heeft gespeeld. “Op vrij korte periode is het plattelandsfonds tot stand gekomen: in juli werd het ontwerp goedgekeurd, in september

werden de 50 geselecteerde gemeenten ingelicht, de projecten konden ingediend worden tot eind oktober en eind november hebben alle gemeenten hun tegemoetkoming ontvangen”, gaat Paul verder. Een blitse start van een mooi verhaal, want de komende zes jaar kunnen de geselecteerde gemeenten blijven rekenen op het fonds. “Afhankelijk van een aantal criteria, heeft de gemeente recht op een jaarlijks budget tot maximum 250.000 euro. Hierdoor krijgen ze wat extra zuurstof”, zegt Paul.

“Het fonds werd nu vooral gebruikt voor het onderhoud en het beheer van functionele wegen, maar ik vermoed dat er meer innovatieve projecten zullen ingediend worden naarmate de gemeenten er meer mee vertrouwd raken”, weet Paul. Als daarvoor een politiek draagvlak bestaat, kan het fonds in de toekomst uitgebreid worden in de breedte of de diepte. “Ofwel verhogen we de bedragen, ofwel het aantal geselecteerde gemeenten. Maar we kunnen nu al stellen dat het fonds echt een succes is”, besluit het afdelingshoofd enthousiast.

PLATTELANDSBELEIDSPAN

HET KADER VOOR EEN PLATTELANDSBELEID

“Het plattelandsfonds zit eigenlijk vervat in een veel ruimer plan dat we hebben opgesteld: het zogenaamde Vlaamse plattelandsbeleidsplan. Je kan het als een kapstok zien voor allerlei soorten acties en andere instrumenten die we kunnen gebruiken en inzetten om de kwaliteit van het platteland te verbeteren. We zijn aan tafel gaan zitten met de verschillende beleidsdomeinen en lokale overheden en hebben gekeken waar de hiaten zitten. Daardoor hebben we een reeks acties en doelstellingen kunnen opstellen die dienen als leidraad”, verduidelijkt Paul. Het geheel werd in een actieprogramma gegoten, dat door de Vlaamse overheid werd goedgekeurd. “Het plattelandsbeleidsplan bestaat uit 3 sporen. Het eerste spoor moet het signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema’s en onvolledigheden in het beleid vereenvoudigen. Kritisch durven zijn en samen bekijken hoe het anders en beter kan. Een tweede spoor richt zich meer op lokaal niveau en bepaalt een aantal initiatieven die opgezet moeten worden, zoals het plattelandsfonds. Het derde spoor

zorgt voor een betere ondersteuning en uitvoering van gebiedsgerichte projecten. We kunnen daardoor veel flexibeler en efficiënter projecten ondersteunen en uitvoeren.

De VLM of de administraties van de beleidsdomeinen staan in voor de uitvoering ervan. “Een heel breed netwerk dus van lokale besturen en verenigingen”, gaat Paul verder. “De doelstellingen die ook in het plattelandsbeleidsplan staan, moeten tussen 2013 en 2015 uitgevoerd worden. Het typeert ook voor een stuk wat wij bij de VLM doen: gerichte uitvoeringen op het terrein, maar ook gecoördineerde acties op beleidsniveau, uiteraard. De VLM als bruggenbouwer, zeg maar. Want de Vlaamse overheid, de provincies, gemeenten en andere verenigingen werken veel nauwer met mekaar samen.”

“Een geweldig goed voorbeeld vind ik de volkstuintuinen. Eind 2012 lanceerden we een oproep naar verschillende verenigingen die hun volkstuinpark graag wilden opstarten of verbeteren. In totaal konden we een vijftigtal volkstuinparken een subsidie toekennen, goed voor zo’n 500.000 euro in totaal. Natuurlijk waren er een aantal criteria

aan verbonden: zo moest de bodem gekend en van goede kwaliteit zijn en moest de infrastructuur van een degelijk niveau zijn.”

Maar het werk is nog niet af, en dat weet ook het afdelingshoofd van de afdeling Platteland en Mestbeleid. Want in de toekomst wachten ons nog een heel pak andere uitdagingen.

“We mogen echt fier zijn op wat we tot nu toe hebben gerealiseerd.

“We zullen creatief moeten zijn, maar daar zijn we goed in.”

Maar de toekomst vraagt om oplossingen voor bijvoorbeeld een grotere woonbehoefte, die we tegen 2050 moeten kunnen waarmaken.

Moeten we anders bouwen? Onze percelen misschien anders indelen? De Vlaamse bodem is van topkwaliteit en ook daar heeft de VLM een rol te vervullen, want industrie, recreatie en de bevolkingsuitbreiding hebben een druk op die kostbare grond. We zullen creatief moeten zijn, maar daar zijn we goed in”, weet Paul.

DEMETERTOOL

EEN UNIEKE ONLINE TOOL VOOR DUURZAME BEMESTING

Een goed uitgebalanceerde bemesting is bijzonder belangrijk voor het vrijwaren van een goede waterkwaliteit. “Landbouwers en landbouwbedrijven kunnen een beroep doen op persoonlijk advies van onze bedrijfsadviseurs. Samen stellen zij een bemestingsplan- en register op, waarbij het rekenprogramma Balanssimulator een belangrijk hulpmiddel is.”

“Nieuw dit jaar is de Demetertool. Het is een uniek rekenprogramma, genoemd naar de Griekse godin van de landbouw en ontwikkeld voor bemesting in akkerbouw en groenteteelt. Uniek omdat het zowel een simulatiemodule biedt voor organische stof in de bodem als een adviesmodule voor optimale nutriëntenvoorziening, dus hoe voedsaam de grond moet zijn. De land- en tuinbouwer kan dus zelf een optimale en duurzame bemesting berekenen op basis van bodemanalyses en bewaren in een handig rapportformaat”, zegt Paul. “De VLM staat echt dicht bij de landbouwers, en dat wordt door hen enorm op prijs gesteld”, weet hij.

BEHEEROVEREENKOMSTEN

SAMEN INVESTEREN IN DE BIODIVERSITEIT

Maar de samenwerking tussen de Vlaamse Landmaatschappij en de landbouwers gaat nog verder dan velen denken. Via beheerovereenkomsten zetten ze zich in om met een aantal kleine en grotere inspanningen de water- en bodemkwaliteit te verbeteren, landschapselementen te beheren en zelfs bodemerosie te bestrijden. “In contracten van vijf jaar legt de landbouwer zich erop toe om bepaalde maatregelen te nemen. Dat kan gaan van het beschermen van akkervogels door op stroken in een perceel een aangepast mengsel in te zaaien en een aangepast maaibeheer uit te voeren tot het aanleggen van grasstroken langs de rand van een perceel om aangrenzende kwetsbare landschapselementen te beschermen. In ruil daarvoor krijgt de landbouwer een vergoeding, ook van Europa. Maar bovenal investeert hij mee in het platteland en de toekomst van zijn bedrijf”, legt Paul uit.

Dat soort overeenkomsten zijn ook een belangrijke boost voor het imago van de landbouw, en kunnen dus rekenen op veel bijval. “Momenteel neemt een ruime 10% van de landbouwers

*“Via beheer-
overeenkomsten
zetten ze zich in
om met een aantal
kleine en grotere
inspanningen
de water- en
bodemkwaliteit
te verbeteren,
landschaps-
elementen te
beheren en zelfs
bodemerrosie te
bestrijden.”*

één of meerdere maatregelen, en dat zal de komende jaren hopelijk nog stijgen. We moeten ook kritisch zijn”, gaat het afdelingshoofd verder. “Als bepaalde voorstellen niet aanslaan of niet de verwachte resultaten opleveren, dan moeten we die durven bijsturen.

We hebben dit jaar gewerkt aan nieuwe en verbeterde maatregelen om in een volgend programma in te zetten.”

“Maar we zijn goed bezig. Door onze bedrijfsplanners in te zetten om samen met de landbouwers te bekijken wat mogelijk is, bereiken we meer. We werken ook meer projectmatig met enkele landbouwbedrijven in één regio samen, om zo in een gebied nog meer effect te kunnen hebben”, geeft Paul toe.

EUROPEAN INNOVATION PARTNERSHIP

EEN TREKKERSROL VOOR DE VLM

“Tot slot wil ik nog even een klein beetje opscheppen over de VLM. Want sinds 2013 speelt de VLM een belangrijke trekkersrol in het EIP-project, van de Europese Commissie. Die besliste om een partnerschap op te zetten om informatie en kennis over duurzame en productieve landbouw uit te wisselen, tussen de lidstaten. Zo kan een Zuidoost-Europese landbouwer waardevolle kennis uitwisselen met een Spaanse landbouwer. Het European Innovation Partnership is daarvan het resultaat.”

De VLM zit in een groep met 6 andere partners waaronder een Duitse onderzoeksinstituting, een Spaanse universiteit en een Vlaams communicatiebureau. “Dat we hierin een trekkersrol spelen is een pluim op de hoed van iedereen binnen de VLM. En het ziet ernaar uit dat het contract verlengd zal worden”, besluit Paul tevreden.

Platteland en Mestbeleid

Het harde werk werpt uiteindelijk zijn vruchten af. Een kwestie van geduld, maar vooral een kwestie van blijven inzetten op de belangrijke aspecten van een goed gebalanceerd en daadkrachtig mest – en plattelandsbeleid. Zo was er in 2013 heel wat om op terug te kijken.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

VLAAMS PLATTELANDSFONDS

50 plattelandsgemeenten kunnen via dit nieuwe fonds investeren in de leefbaarheid van het platteland en de versterking van de plattelandsfuncties. Meer dan **100** projectvoorstellen werden goedgekeurd, voor een totaalbedrag van meer dan **8 miljoen euro**.

HET EERSTE VLAAMSE PLATTELANDSBELEIDSPLAN

Het plan dient als leidraad voor zowel de Vlaamse overheid als de lokale besturen en bevat acties die bijdragen tot de ontwikkeling van een duurzaam platteland.

Enkele voorbeelden:

- projectsubsidies voor de inrichting van meer dan **40 volkstuinparken**,
- **tientallen kortetermijnprojecten** in gebiedsgerichte projecten,
- **bestuurskrachtmeting** bij 28 plattelandsgemeenten.

EEN ONDERZOEKSAGENDA VOOR HET PLATTELAND

Het Platform voor Plattelandsonderzoek heeft in 2013 een onderzoeksagenda voor de komende jaren voorbereid.

EEN NIEUW MESTBELEID WORDT VOORBEREID

In 2013 werd een midterm-evaluatie van MAP 4 uitgevoerd en werden de eerste voorbereidingen voor het nieuwe MAP getroffen.

PDPO III

Het Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling, samen met de partners uitgewerkt door de VLM bevat, onder meer:

- **6** maatregelen met betrekking tot omgevingskwaliteit, LEADER en samenwerking tussen platteland en stad.
- **27** submaatregelen voor beheerovereenkomsten die focussen op de prioriteiten van het Europees beleid, zoals biodiversiteit, landschappen, bodembescherming en waterkwaliteit.

DOORGEDREVEN BEGELEIDING

In 2013 werd vooral gemikt op een begeleiding van de landbouwers met de bedoeling hun beheerovereenkomsten correct en effectief uit te voeren, om het risico op sancties te verkleinen en de milieu- en natuurdoelstellingen te behalen.

Bijna de helft van de 3.000 landbouwers met beheerovereenkomsten natuur werd begeleid. Bijna 80% van de beheerovereenkomsten werd verlengd.

Ook op vlak van **duurzame bemesting** konden de land- en tuinbouwers op een flinke begeleiding rekenen. Ongeveer **2.800** land- en tuinbouwers ontvingen bedrijfsadvies op maat, zoals:

- bedrijfsbezoeken
- praktijksessies
- telefonische adviesverleningen.

EUROPEAN INNOVATION PARTNERSHIP FOR SUSTAINABLE AND PRODUCTIVE AGRICULTURE

In april 2013 werd het contract voor **duurzame en productieve landbouw** aan de VLM toegewezen, samen met partners uit de Europese lidstaten. Goed voor een jaarlijks bedrag van **2,5 miljoen euro, tot 7 jaar verlengbaar**. Het doel is om samen met de Europese Commissie **kennis op te bouwen en uit te wisselen** tussen de stakeholders van de 28 Europese lidstaten.

“2013, EEN SCHARNIER- JAAR TUSSEN HET HUIDIGE EN VOLGENDE MESTACTIEPLAN.”

De Mestbank sleept sinds haar ontstaan als afdeling binnen de VLM een turbulente geschiedenis en dito imago met zich mee. Het was dan ook geen evidente taak voor kersvers afdelingshoofd Ria Gielis om daar verandering in te brengen. Er is de afgelopen twintig jaar heel wat werk verzet en de resultaten zijn navenant. Maar zoals zo vaak, is het werk nog lang niet klaar. Haar jeugd als boerendochter, haar opleiding als bioloog, ervaring in de ruilverkavelingen en als afdelingshoofd in de regionale afdeling gebruikte Ria de afgelopen twee jaar om een nieuwe wind door de Mestbank te laten waaien. En met succes. “Vroeger dachten landbouwers dat de Mestbank het probleem was, nu zien ze in dat de waterkwaliteit hun grootste bekommernis is. En dat wij er zijn om hen te helpen dat aan te pakken.” 2013 was bovendien een scharnierjaar tussen MAP 4 en MAP 5. De resultaten van de MAP-meetpunten in winterjaar 2013 bepalen mee de uitgangspositie voor de onderhandelingen met Europese Commissie over MAP 5.

DOEL- EN OPLOSSINGSGERICHTERE AANPAK

EEN KWESTIE VAN SAMENWERKING EN BETROKKENHEID

“Kijk maar eens naar de resultaten van de waterkwaliteit, en vergelijk die maar eens met die van twintig jaar geleden”, zegt Ria. “Toen was er zo goed als geen enkele levende beek in Vlaanderen, de kwaliteit was echt erbarmelijk. Dat kwam niet enkel door de landbouw hoor, ook het afvalwater van huishoudens vond vaak z’n weg naar die beken. Op het vlak van uitspoeling van nitraten naar grond- en oppervlaktewater zijn er heel wat grote stappen gezet: de kwaliteit is plaatselijk goed, maar nog niet overal goed genoeg, dat zegt ook de Europese Commissie na de tussentijdse evaluatie in het najaar van 2013. Het laatste stukje van de weg moet nog afgelegd worden. De drang om dat goed te krijgen is heel sterk aanwezig, bij alle betrokkenen. Ook in de landbouwsector. Maar dat vraagt wellicht om een andere aanpak dan het begin van het traject.”

De Mestbank zet nu, zoals ook de dienst Bedrijfsadvies en het CVBB, intensiever in op een doelgerichtere, gebiedsgerichtere aanpak specifiek op de focusgebieden die bepaald worden op basis van periodieke metingen van de waterkwaliteit in de MAP-meetpunten. Plekken waar de waterkwaliteit goed is, krijgen zo een andere aanpak dan daar waar de waterkwaliteit slechter is. Ook plekken waar op korte termijn verbetering kan geboekt worden, krijgen een andere aanpak dan daar waar het probleem complexer of diepliggender is. De VODKA-actie die in het voorjaar 2014 wordt uitgerold, is daar een voorbeeld van.

VODKA staat voor Verantwoord Omgaan met Dierlijke mest, Kunstmest en Andere mest. De Mestbank, dienst Bedrijfsadvies en het CVBB werken hier gericht samen aan quick wins om de eindresultaten van de MAP-meetpunten in het winterjaar 2013 zo goed mogelijk te krijgen, door sterk in te zetten op preventie en begeleiding. "We betrekken de sector er ook veel meer bij, en dat werpt z'n vruchten af. Het is trouwens aan de landbouwers zelf om hun verantwoordelijkheid op te nemen, gesteund door

*“Het is trouwens
aan de landbouwers
zelf om hun verant-
woordelijkheid op
te nemen, gesteund
door de sector
én door ons.”*

de sector én door ons. De Mestbank is niet langer hun probleem, maar de waterkwaliteit”, gaat Ria verder.

“We analyseren nu de resultaten van de

MAP-meetpunten en zien waar we nog moeten aanscherpen. En pas op, de normen dreigen nog strikter en strenger te worden. In 2013 hebben zowel de sector als de Mestbank ingezien dat een doorgedreven gebiedsgerichte en oplossingsgerichte aanpak, samen met de betrokkenheid van de sector, echt werkt. Op dat vlak is 2013 een scharnierjaar geweest”, weet Ria.

DOORGEDREVEN OVERLEG

WAKEN OVER UITVOERBAARHEID ÉN HANDHAAFBAARHEID

Die bewustwording van de landbouwers kan voor grote doorbraken en verbetering zorgen, daar zijn ze bij de Mestbank van overtuigd. Maar voor het afdelingshoofd komt het net een tikkeltje te laat. “De vroegere aanpak was noodgedwongen veel administratiever want de Mestbank moest regelgeving introduceren en de focus lag daardoor minder op resultaten op het terrein. Het nieuwe mestactieplan, dat ingaat vanaf 1 januari 2015, moet nog meer inzetten op doorgedreven overleg en samenwerking met de sector, omdat het werkt. In de huidige regelgeving staan bovendien een aantal onuitvoerbare dingen, die we er samen met de landbouwers uit willen krijgen.

Ook bij hun administratie treden er wel eens problemen op, maar dat kadert binnen een groter verhaal”, vertelt Ria. Waar regels zijn, is fraude, dat is een universeel gegeven. Daarom is regelgeving onlosmakelijk verbonden met handhaving van de regelgeving. Maar ook de complexiteit en strikte toepassing van de regelgeving

werkt soms 'gesjoemel' in de hand. Gesjoemel dat vaak niet eens nodig is, want veel landbouwers doen dingen op papier kloppen omdat ze zo hopen boetes te vermijden. "Maar als we hen dan helpen met het juist invullen, klopt de balans wel en blijkt er geen enkele reden te bestaan om vals te spelen. Daar hebben we vorig jaar op ingezet, bij de pluimveesector bijvoorbeeld. Natuurlijk is een dergelijke dossiermatige aanpak een heel arbeidsintensieve en dure manier van werken, maar ook de juiste", legt Ria uit. Per sector (pluimvee, varkens, rundvee, groenten, glastuinbouw, transport, mestverwerking, ...) wordt een spoor opgezet, omdat hun problematiek vaak heel specifiek is. "Ook wat de bruikbaarheid betreft van meststaalnames in het beheersen van de nutriëntencyclus, is een interactief traject met de sector opgezet. Heel ingewikkeld en technisch allemaal, maar ook ontzettend boeiend."

Het afdelingshoofd, dat op het platteland opgroeiende was bij haar kennismaking met de mestproblematiek zelf verbaasd hoe divers de landbouwsector is. "'De landbouwer' bestaat eigenlijk niet hé, dat zijn allemaal specialisten."

“Maar als we hen dan helpen met het juist invullen, klopt de balans wel en blijkt er geen enkele reden te bestaan om te sjoemelen.”

Het is ook boeiend om te zien hoe verschillend tot zelfs tegenstrijdig hun problemen onderling zijn. Een eenvoudige, generieke

regelgeving is dus ondenkbaar. Maar we moeten er over waken dat de regelgeving uitvoerbaar is voor zowel de landbouwers als voor de VLM, en ook handhaafbaar is. Want een niet handhaafbare regelgeving werkt fraude en concurrentievervalsing in de hand. Echt interactief werken met de sector, met goed overleg is daarvoor de oplossing.” De scheiding tussen het mestbeleid en de Mestbank laat dat ook toe, het zorgt voor een toetssteen als het over uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid gaat. De dienst Mestbeleid ontwikkelt samen met het politieke niveau de wetgeving, de Mestbank waakt over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Tenzij het over technisch gerichte regelgeving gaat, dan zorgt de Mestbank wel voor een technische voorbereiding, omdat uitvoerbaarheid in kleine technische details zit.

Een collectief uitgewerkte regelgeving biedt het grote voordeel dat alle partijen betrokken zijn. Hierdoor staat de deur naar het verder uitwerken en verfijnen ervan altijd open. “Zo gold er volgens het mestdecreet een nulbemesting in de groenteteelt, tenzij er een staalname gebeurde op elk perceel, bij iedere teelt. Wat aansluit bij een goede praktijk maar ook heel wat werk kost, en ook nog eens duur is. Belangrijk is dat we samen met de sector een regeling hebben uitgewerkt om tot een wettelijk minimum qua aantal verplichte metingen te komen. We kunnen er niet omheen dat de staalnames essentieel zijn, maar dat de regelgeving ingewikkeld is.

Niemand is echt tevreden over de regelgeving, maar zit wel mee in het bad. Dat is een goede startpositie voor verdere besprekingen. Ook de vorming van een nieuw besluit over het vervoer en de verwerking van mest gebeurde op een gelijkaardige, engagerende manier”, vertelt het afdelingshoofd. “Wat we nu afgesproken hebben, is een tussenstap om samen tot meer werkbare, maar steeds milieurelevante regels te komen.”

SENSIBILISEREN ROND EFFLUENTENGEBRUIK

CRUCIAAL OM DOELSTELLINGEN TE HALEN

Effluent is, voor wie het nog niet weet, het rest-product van mest na biologische verwerking in de mestverwerkingsinstallatie. Hiermee kunnen landbouwers hun gronden bemesten, zolang de hoeveelheid stikstof lager ligt dan 0,6 kg per ton. We hebben afgelopen jaar sterk gesensibiliseerd om het gebruik van effluent in de winter te beperken”, vult Ria aan. “Tijdens het afgelopen winterjaar is immers bij een vierde van alle MAP-meetpunten in Vlaanderen de norm van 50 mg nitraat per liter overschreden. Om het vooropgestelde doel in het huidige mestactieplan te halen, wat 16% van alle meetpunten bedraagt, moest er dus actie ondernomen worden. Want soms bevatten effluënten meer stikstof, en kan het zeker tijdens het natte en koude eindejaar voor uitspoeling naar het grond- en oppervlaktewater zorgen. We rekenen hiermee natuurlijk ook op de landbouwers die hun verantwoordelijkheid opnemen, want het is wel toegelaten om het onder bepaalde voorwaarden te gebruiken.”

HET MESTBANKLOKET

DIGITALE DIENSTVERLENING ZORGT VOOR EEN BETERE AANPAK OP HET TERREIN

Er bestond al een e-loket waar land- en tuinbouwers, mestverwerkers en consultants op konden inloggen en aangiften doen of bepaalde gegevens opvragen. Vorig jaar bracht een hele vernieuwing van het systeem, een vereenvoudiging en ook een nieuwe naam met herkenbaar logo met zich mee. “Het Mestbankloket is een belangrijke verwezenlijking en werd ook heel positief onthaald door de sector. Eén derde van de aangiften gebeurde al digitaal. We hopen dat dit aantal door het vernieuwde Mestbankloket nog verder stijgt”, reageert Ria enthousiast.

Deze eerste versie van het Mestbankloket moet vooral zijn weg vinden naar de sector, en daar wordt ook op ingezet. Een digitale aangifte is voor de landbouwers een grote stap voorwaarts. De landbouwer wordt onmiddellijk gewezen op nog aan te vullen gegevens of fouten en kan meteen zien of de balans in evenwicht is. Voor de VLM betekent het een hoop minder administratieve controle en dus meer tijd en energie

voor het echte werk, op het terrein. “Een stapje verder nog is de automatische gegevensuitwisseling van verschillende digitale databestanden over diergegevens, veevoerders en kunstmestgebruik”, weet Ria. “Dat zou de administratieve lasten voor zowel de landbouwers als de Mestbank sterk kunnen beperken en tegelijkertijd meer gerichte risicoanalyses naar fraude kunnen toelaten.”

“De landbouwers vinden immers zelf ook dat de ‘cowboys’ eruit moeten, want zij die het wél goed menen zijn daar vandaag de dupe van. En systemen als het Mestbankloket en automatische gegevensuitwisseling kunnen daarbij helpen. In Scandinavische landen gelden er bijvoorbeeld strikte normen, en wordt er stevig onderhandeld vooraleer ze opgelegd worden. Maar eens het akkoord bereikt is, houdt iedereen zich daar aan. Wel, in die richting moeten we evolueren, de onderhandelingen mogen hard zijn, maar eens een beslissing is gevallen moet iedereen die respecteren. De nieuwe generatie landbouwers is daarom een belangrijke doelgroep. Zij willen op een hoog professioneel niveau aan landbouw doen en zien in dat er een milieuhandhaving

van hetzelfde professioneel niveau moet zijn. En aan passie en kennis zal het hen zeker niet ontbreken.”

En hoe kijkt Ria terug op 2013? “Eén van mijn grote voornemens was om meer buiten op het terrein te komen, want zeg nu zelf: hier vanop de 5de verdieping kan dat niet. En daarmee bedoel ik niet enkel echt mee varkenstellingen doen, mestcontroles uitvoeren enzovoort. Nee, 2013 was ook het jaar dat we samen met de landbouwers gezocht hebben naar manieren om de waterkwaliteit op het terrein daadwerkelijk te verbeteren. Dat we dat samen moeten doen en dat we op de goede weg zijn, is waar ik echt in geloof, maar we gaan toch nog een tandje moeten bijsteken. Want momenteel gaat het spijtig genoeg niet snel genoeg”, besluit het afdelingshoofd.

Mestbank

Een doorgedreven procesoptimalisatie en klantgerichte houding, met die twee troeven zet de Mestbank samen met de landbouwsector in op een betere waterkwaliteit. We zijn oplossingsgericht waar het kan en kordaat en zelfs hard, waar het moet.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

DIENSTVERLENING

Ook in 2013 zette de Mestbank in op een kwaliteitsvolle en tijdige dienstverlening:

- attesten
- erkenningen
- kennisgevingen
- in- en uitvoercontracten
- EVOA's
- burenregelingen
- derogatieaanvragen
- maatregelenbrieven
- dossiers i.v.m. nutriëntenemissierechten
- toekenningen en verhandelingen MVC's
- massaprotocols voor mestverwerkingsinstallaties
- bezwaarbehandeling
- inning van terecht opgelegde boetes
- aanvragen tot afbetalingsplannen of uitstel van betaling
- overzicht van rechten en plichten aan starters en stoppers
- kwaliteitscontrole van bv. de labo's
- afbakening van focusgebieden
- ...

“Een kwaliteitsvolle maar vooral tijdige afhandeling van de dossiers verhoogt de rechtszekerheid van de landbouwers en biedt hen de mogelijkheid om toekomstgericht te anticiperen op waarschuwingen en verplichtingen.”

Deze dienstverlening wordt sterk ondersteund door het vernieuwde MESTBANKLOKET.

De landbouwers kunnen na het digitaal indienen van hun aangifte onmiddellijk een prognose van hun mestbalans bekijken. Landbouwers met een balansoverschrijding krijgen vanaf december 2013 een waarschuwende tekst op het Mestbankloket te zien.

CONTROLES

Om onze controles doelgericht en effectief te kunnen uitvoeren, bepalen we ieder jaar nieuwe accenten voor de controle- en inspectieacties, en dat in een meerjarenperspectief.

In 2013 werd bijzondere aandacht besteed aan controleacties met een mogelijke rechtstreekse impact op de waterkwaliteit.

Ruim **1400** terreincontroles op correct mestgebruik werden uitgevoerd, voornamelijk opbrengingscontroles en controles op mestopslag.

Correct mestgebruik werd ook nagegaan door het bepalen van het nitraatresidu in de bodem. Bij ruim **7000** landbouwers werden in het najaar van 2013 controlestalen genomen.

Ongeveer **1400** mesttransporten werden gecontroleerd. Ook burenregelingen en "eigen mest eigen grond" komen meer en meer in het vizier.

De Mestbank nam **669** meststalen om de mestinhoud na te gaan. In het najaar werd het accent gelegd op de bemonstering van effluent.

Meer dan **46** tuinbouwbedrijven werden geïnspecteerd om lozing van spuistroom te ontraden.

Bij **156** varkensbedrijven werd de dierbezetting op het bedrijf diepgaand gecontroleerd of geïnspecteerd.

40 pluimveebedrijven zijn administratief doorge-licht naar aanleiding van een balansprobleem.

In 2014 wordt de aanpak nog meer gebiedsgericht gedifferentieerd.

“ONZE KENNIS, ERVARING EN AANPAK KAN VAN DE WERELD ECHT EEN BETERE PLEK MAKEN.”

Roland Vancauwenberghe is reeds meer dan 20 jaar afdelingshoofd, voorheen in Gent voor Oost-Vlaanderen, nu vanuit Brugge en Gent voor Oost- en West-Vlaanderen. Noem hem gerust een warme, sympathieke maar krasse kapitein. Niet enkel staat hij in voor de werking van de regionale taken, maar hij is ook heel erg betrokken in misschien wel de grootste internationale voetstappen van de VLM. Want op vraag van het Chinese Land Consolidation and Rehabilitation Center (LCRC) wordt de expertise van de VLM ingezet in projecten zoals 'Integration of Biodiversity into China's Land Use Planning and Land Consolidation'. "Het feit dat onze kennis daar enorm geapprecieerd wordt en voor positieve veranderingen zorgt, is de kroon op het werk van vele jaren", zegt Roland. Kortom, het jaar van de Slang liep voor Roland alvast niet af op een sisser. Integendeel.

RUILVERKAVELING SINT-LIEVENS-HOUTEM

EEN MIJLPAAL

“Het is soms heel verleidelijk om te kijken naar hoe we onze grenzen kunnen verleggen”, begint Roland. “Maar wat we vaak vergeten, en waar we overigens bijzonder goed in blijken, zijn de ruilverkavelingen. Op het einde van 2013 hebben we een grote ruilverkaveling afgesloten, een werk dat na bijna 20 jaar met trots kan beëindigd worden. Een echte mijlpaal. Want in Sint-Lievens-Houtem ging het over 5.000 versnipperde gronden die we omgevormd hebben tot 2.200 grotere percelen. In totaal werd 39 hectare landbouwgrond omgevormd tot natuurgebied: bosranden, randbeplanting en anti-erosiestroken”, gaat Roland verder. In het finale plan werden de wandelpaden naar de grenzen van de percelen verschoven, zodat er ruimte ontstond voor grote verbindingswegen voor de landbouw, met betonstroken en een waterdoorlatende middenstrook.

Een project van zo'n omvang vraagt bovendien een goede voorbereiding en net daar kruipt heel wat tijd in. Alle belangen die daarmee gemoeid zijn moeten gehoord en besproken worden.

“Op het einde van 2013 hebben we een grote ruilverkaveling afgesloten, een werk dat na bijna 20 jaar met trots kan beëindigd kan worden. Een echte mijlpaal.”

“En dat gaat niet met een e-mail, maar echt persoonlijk. Die aanpak werkt het beste, dat hebben we wel geleerd. Hoe zou je zelf reageren moest er plots iemand opduiken die wat wil doen met jouw eigendom? Dan

wil je ook met iemand praten, hé? Wel, net die kennis en aanpak zijn we nu aan het overdragen naar minder ontwikkelde landen.”

INTERNATIONALE VOETSTAPPEN

FOCUS OP INTEGRATIE EN PARTICIPATIE

Die kennis dient in de eerste plaats om de landbouw te verbeteren en tegemoet te komen aan de voedingsnood van vandaag. Ook die problemen duiken op in China, waar Roland het project van heel dichtbij opvolgt. “De bewustwording dat we bij landplanning een bredere focus nodig hebben, was helemaal niet aanwezig bij onze Chinese collega’s. Ze worden wel eens omschreven als masters in copy, anderzijds zijn ze ook heel erg gebrand om bij te leren. Maar alles moet 10 keer sneller gaan dan hier, dus dat is een extra uitdaging”, vertelt Roland.

Even boeiend om te zien, is hoe zo’n project op verschillende manieren leerrijk is. Roland geeft een voorbeeld: “Chinezen uit de provincie Guizhou hadden tijdens een studiebezoek aan projecten van de VLM paddentunnels gezien. Zij kampen zelf met slangensterfte door overrijdende auto’s, dus hebben ze hetzelfde systeem toegepast en plots waren er slangentunnels. Maar ook de manier waarop het proces verloopt, is nieuw voor hen. Onze focus ligt op

“Onze focus ligt op participatie, wat niet strookte met hun vorige manier van denken.”

participatie, wat niet strookte met hun manier van denken. Daarin was het ofwel de leider die regisseerde,

of de sterkst overtuigende figuur die bepaalde. Voor veel van de mensen betrokken in het project was onze aanpak en visie een echte eye-opener”, weet Roland. Dat ook de leiders in Peking mee in het verhaal zitten, en overtuigd zijn van de aanpak, zorgt voor een veel vlotter verloop. De integratie van biodiversiteit, recreatie en woonbehoefte in landplanning is echt iets waar ze ook in China mee bezig zijn. Momenteel staat er ook een samenwerking met Vietnam op het programma van de VLM. “Je zou dus eigenlijk kunnen stellen dat we met onze ervaring, kennis en aanpak van de wereld een betere plek kunnen maken. Natuurlijk, onze ongelooflijke expertise moeten we in de eerste plaats valoriseren in Vlaanderen, maar zeker ook in internationale context”, weet het afdelingshoofd.

Roland Vancauwenberghe Afdelingshoofd

GROENE FIETSGORDEL BRUGGE

INZETTEN OP DE RANDSTEDELIJKE OMGEVING

De steeds stijgende stadsuitbreiding heeft zijn directe gevolgen voor de open ruimte, die vaak aan de rand van de stad nog te vinden is. Precies in die omgeving is het belangrijk om aan goede landinrichting te doen, want die dient vele doelen. Mensen wonen er niet enkel, er wordt ook duchtig gerecreëerd, aan landbouw gedaan en ook natuurverenigingen zijn er actief. Een mooi voorbeeld is de realisatie van de Groene fietsgordel in de rand van Brugge, vindt Roland. "Een grote uitdaging voor de VLM bevindt zich net in die peri-urbane zone, de stadsrand. Rond Brugge is dat een bosrijke omgeving waar vooral de recreatieve nood het hoogst is. Het doel was om de verschillende open en groene gebieden rond de stad te verbinden met een groene en veilige fietsgordel. Geen kwestie dus van grote oppervlaktes, maar van goede inrichtingsplannen maken en de missing links in de verbindingen wegwerken," legt Roland uit.

“Die recreatie heeft dan ook weer heel wat economische waarde, want fietstoeristen willen ook graag iets eten en iets drinken, niet? We hebben ook gezien dat de groene gebieden zeer in trek zijn om in of nabij te wonen, en zelfs voor investeerders wordt het interessant. Het verbetert de levenskwaliteit en vermindert zelfs het aantal ongevallen, precies omdat het veilige fietspad een aantrekkelijke verbindingsweg naar de stad is”, vat Roland samen.

Geïntegreerd en duurzaam werken vormt de basis van alle projecten van de VLM. Respect hebben voor alle mogelijke belangen is daarbij een goede houding. “Maar de belangen van de stad verschillen met die van het platteland. Het is ook niet evident om aan landbouwers te vertellen dat vogels die normaal 5 km verderop leven plots naar hun grond verhuizen, omdat de haven gaat uitbreiden.

LANDINRICHTINGSPROJECT DE MOEREN

EEN GRENSOVERSCHRIJDENDE AANPAK

In 2002 werd het inrichtingsplan De Moeren goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De bedoeling was om in de streek te investeren in landschapsopbouw, verkeersveiligheid, landbouw en recreatie. “Zo zou een netwerk van fietspaden en een goede verbinding tussen de kust en het hinterland centraal komen te staan. Die werken werden in 2013 afgerond. Een leerrijk proces, daar ben ik van overtuigd. De ligging van het projectgebied, dichtbij de grens, inspireerde de Franse CUD tot een nauwere samenwerking. De gezamenlijke droom was een grensoverschrijdend netwerk van recreatieve en functionele trage wegen uitbouwen. Uiteindelijk werd het een Europees project, dat over de grenzen heen moest beheerd worden. Met onze Franse collega’s hebben we het project ‘Grensoverschrijdend Recreatief en Functioneel trage wegen netwerk’ ingediend en goedgekeurd gekregen”, vertelt Roland enthousiast. Hierin staat de aanleg van een brug over het kanaal Nieuwpoort – Duinkerke en

een tunnel onder de E40 op de grens centraal. Daarnaast wordt een fiets- en wandelverbinding aangelegd tussen Duinkerke en de grens, naast

“De gezamenlijke droom was een grensoverschrijdend netwerk van recreatieve en functionele trage wegen uitbouwen.”

de oude spoorlijn. “Momenteel werken we verder aan de communicatie en het opstellen van een handige kaart voor fietsers en wandelaars.”

Roland Vancauwenberghe Afdelingshoofd

EUROPEES PROJECT BALANCE

TRAGE WEGEN OP DE KAART ZETTEN

Nederland, Vlaanderen en het VK worden gekenmerkt door dichtbevolkte gebieden. Vooral de randstedelijke gebieden ondervinden een hoge druk op de levenskwaliteit, en de beschikbaarheid van groene ruimte wordt steeds belangrijker. Daarom diende de VLM, samen met een Nederlandse en 2 Engelse partners het Balance project in. “Trage wegen moeten we toegankelijker maken, en het gebruik vooral promoten. Samen met verenigingen en andere geïnteresseerden hebben we een inventaris gemaakt van de trage wegen in 8 gemeenten. Die studie werd dan aan de gemeentebesturen overgedragen als beleidsdocument. Binnen het BALANCE budget kon VLM 9 trage wegen inrichten. Even belangrijk vind ik, is dat we ook hier grensoverschrijdend werk geleverd hebben. Participatief werken, wat goed gelukt is. Een grote verdienste voor alle betrokkenen”, bevestigt Roland.

Los van de vele projecten waar Roland mee bezig is, vult hij zijn rol als afdelingshoofd graag in door tijd te maken voor z'n medewerkers. "Met je mensen omgaan is belangrijk. Als afdelingshoofd moet je begaan zijn met het werk dat je medewerkers verzetten. Gelukkig is de structuur binnen de VLM daar ook op afgestemd", zegt Roland.

Wat het afdelingshoofd graag onthoudt van 2013? "De kennis die we hebben, waar we hard voor gewerkt hebben, wordt enorm geapprecieerd in China. De VLM toont hiermee dat ze goed is in haar vak, dat we landbouwers kunnen helpen, dat we aan de toekomst denken. Na de reorganisatie binnen de VLM was 2013 ook een jaar van consolidatie. We hebben met de regio goede resultaten geboekt. Ik ben bijzonder tevreden."

Regio West

Mijlpalen, fietspaden en trage wegen.
Daarvan waren er in 2013 opmerkelijk
veel in regio West.

Ontdek binnenin het beknopte overzicht.

DE MOEREN

In de streek van de Moeren investeerde de VLM volop in landschapsopbouw, verkeersveiligheid, landbouw en recreatie.

- Een **netwerk van fietspaden** werd aangelegd waar een goede verbinding tussen kust en hinterland centraal staat.
- Over het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke werd **een brug** aangelegd.
- Onder de snelweg E40 werd **een fietserstunnel** gerealiseerd.

Samen met een Franse partner werkte de VLM **een grensoverschrijdende basiskaart** uit die het recreatief netwerk, de bezienswaardigheden en natuurwaarden van beide zijden van de grens toont.

DE GROENE GORDEL VAN BRUGGE

De Groene fietsgordel Brugge werd **10 km** langer. Op enkele plekken werden er nieuwe fietspaden aangelegd, de zogenaamde missing links moesten zo weggewerkt worden.

- De **feestelijke opening** van de vernieuwde Groene fietsgordel gebeurde tijdens Kronkelen 2013, waar een wedstrijd voor extra aandacht moest zorgen.
- In het **zuidwestelijk** deel van de gordel werd een **studie afgerond** omtrent de recreatieve ontsluiting en onthaal in de regio.
- In het **noordoosten** werden de werken in de Assebroekse meersen voorbereid. De aanleg van **een fietspad, een gezondheidspad en een revalidatieplek** aan het AZ Sint-Lucas te Assebroek werden eveneens opgestart.

BALANCE PROJECT

Binnen het Europees project BALANCE, dat zorgt voor evenwicht tussen de hoge recreatiedruk en het behoud van natuurwaarden, werden er **10 trage wegen heringericht**, in de Oost-Vlaamse regio Schelde-Leie. Wandelaars en fietsers kunnen hier voortaan optimaal gebruik van maken.

RUILVERKAVELING IN SINT-LIEVENS-HOUTEM

Na bijna **20** jaar werd één van de grote ruilverkavelingsprojecten van de VLM afgesloten. 2013 luidde de laatste fase in, en net op de valreep werden de nieuwe kavels in gebruik genomen. De spreekwoordelijke kers op de taart, dus.

WERKEN AAN DE WATERKWALITEIT

- **249** landbouwers kregen advies op maat inzake **oordeelkundig bodemgebruik en bemesting**.
- De bedrijfsadviseurs van de VLM gaven advies aan **102 grondloze tuinbouwbedrijven**.
- **232** landbouwers kregen begeleiding voor hun **bemestingsplan en / of hun bemestingsregister**.
- **6965** landbouwers dienden hun **mestbank-aangifte digitaal** in via het Mestbankloket.
- **290** mensen volgden een **praktijksessie door de VLM georganiseerd**: dat omvat zowel de praktijksessies om met de Bassistent en het Mestbankloket te leren werken, als de praktijksessies voor startende landbouwers en leerlingen van de landbouwschool.

BEHEEROVEREENKOMSTEN

In 2013 waren er **1782** landbouwers met een actieve beheerovereenkomst in regio West: **1154** in West-Vlaanderen en **628** in Oost-Vlaanderen.

“WE ZIJN MET VEEL TALENT EN BOEIENDE THEMA'S BEZIG.”

Als je het parcours van Stijn Messiaen bekijkt, kan je maar één ding besluiten: deze man houdt van een uitdaging. Na een opleiding als bio-ingenieur en een doctoraatsproject van enkele jaren in Kameroen, begon hij in de toenmalige vestiging in Diest met de aankoop van de Merodebossen. Stijn nam gaandeweg binnen de VLM leidinggevende functies op, zodat hij vandaag als afdelingsverantwoordelijke voor Regio Oost van de VLM kan terugblikken op een bewogen jaar. “Bewogen maar bijzonder, want in 2013 moesten we ons niet alleen schrap zetten, we hebben ook de eerste vruchten kunnen plukken van de regiowerking”, zegt Stijn.

NIEUWE REGIOWERKING

VRUCHTEN PLUKKEN VAN HET HARDE EN VAAK MOEILIJKE WERK

“Toen in mei 2012 de drie kleine provinciale afdelingen (Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant) samensmolten in 1 regionale afdeling Oost, zorgde dat voor heel wat commotie. Vooral de werking werd stevig omgebouwd. Het aantal leidinggevenden werd afgebouwd, waardoor het takenpakket over een beperkter aantal moest worden verdeeld”, begint Stijn. De leidinggevenden kennen vandaag een meer reizend bestaan. Een doorsnee week begint voor Stijn in Leuven, waarna hij iedere dag een andere vestiging aandoet. “Het vraagt toch wel een andere organisatie en een andere manier van werken, wat ook wel eens ‘het nieuwe werken’ wordt genoemd. Zie het als een focusverschuiving van de plek waar je werkt, naar de resultaten die je haalt en hoe je als team samenwerkt. Zo werd leiding geven op afstand een grote uitdaging voor mij, maar krijgen ook de medewerkers op de werkvloer meer verantwoordelijkheid.”

Een andere belangrijke evolutie in 2013 was dat Vlaamse administratieve centra worden opgezet, gestuurd binnen een hervormingsmaatregel van de Vlaamse overheid. Die tendens heeft zich, specifiek voor Regio Oost al doorgetrokken in de vestiging in Leuven en zal ook binnenkort in Hasselt toegepast worden. “Het grote voordeel is dat er een comfortabelere werkomgeving ontstaat, maar dat gaat soms ten koste van de snelheid waarmee zaken afgehandeld kunnen worden. Minder ad-hocoplossingen, meer structureel aanpakken, zeg maar”, weet het afdelingshoofd.

“De nieuwe regiowerking gaat ook over een andere bedrijfscultuur, dat is misschien wel het belangrijkste. We willen werken op basis van vertrouwen, een atmosfeer creëren waar meer zelfsturing tussen collega’s is, constructieve feedback hoog in het vaandel wordt gedragen en waar de lasten eerlijker verdeeld worden. En dat kan niet meer in een klassiek hiërarchisch model. Dat is wel een interessante evolutie. We horen ook wel eens dat we met Regio Oost ineens langs de diepe kant in het zwembad zijn gesprongen. De shock mocht misschien groot zijn, we hebben onze weg zeker gevonden, stap voor stap.”

Vorig jaar was voor de afdeling een jaar waarin ze de vruchten heeft geplukt van het harde werk. “Ons team is veel hechter, er is vertrouwen en een soort van routine ontstaan. De resultaten worden dan ook zichtbaar. En pas op, het was niet eenvoudig. Het is een werk van lange adem, we zijn er nog niet. Wat ons helpt, is onze regiovisie, gebaseerd op de letters in Oost. De twee o’s staan voor Ondernemen en Omgevingskwaliteit. Onze aanpak moet gewoon constructiever en pragmatischer zijn. Sneller op het doel afgaan, dus, en kwaliteit afleveren op het terrein. De ‘s’ staat voor Samenwerking, extern én intern over de diensten en afdelingen heen. De manier hoe projecten aangepakt worden, laat ook minder ruimte voor de zogenaamde eenmansprojecten. Ten slotte staat de ‘t’ voor Transparant, wat gaat over een goede werksfeer op basis van vertrouwen waar mensen het opnemen voor de groep”, vertelt Stijn.

LANDINRICHTING IN RANDSTEDELIJKE CONTEXT

VLM ALS BRUGGENBOUWER

Landinrichting is een instrument waar de Vlaamse Landmaatschappij heel coördinerend te werk kan gaan. De ideale tool om de taak als bruggenbouwer te verzilveren en waarmee op het terrein veel gerealiseerd kan worden. “Steeds meer zetten we in op de verstedelijkte context, waar de verschillende belangen vaak botsen”, vertelt Stijn. “Heel wat landinrichtingsplannen werden in 2013 goedgekeurd, waaronder die in onze projecten in De Vlaamse Rand, De Wijers en de Merode. In de Wijers, ‘het land van duizend en één vijvers’, is de Stiemerbeek één van de dragende valleien. We zitten daar midden in het verstedelijkt gebied tussen Hasselt en Genk. Daar zetten we landinrichting in om van deze vallei een echt groen-blauw lint te maken. We brengen parkjes met elkaar in verbinding en willen er een fietspad aanleggen, midden in de vallei. Zo realiseren we groen bij de stad. En als we toekomstverkenningen mogen geloven, zal de open ruimte nabij de steden de komende jaren steeds meer onder druk komen

te staan. De Vlaamse Rand is ook een mooi voorbeeld van landinrichting in een randstedelijke context, vind ik. Na een geslaagd symposium met alle partners in het voorjaar, is onze werking uitgebreid van 8 naar 19 gemeenten.

“Dit planprogramma vormt dus een kapstok voor de werking van een aantal decennia in de Vlaamse Rand.”

Dankzij de middelen van Vlaanderen en Europa, samen met de inspanningen van zowel gemeenten, organisaties als particulieren kunnen we daar heel wat realiseren. Particulieren,

dat kunnen ook bedrijven in de buurt zijn. Zo heeft Toyota zich geëngageerd voor de vergroening van de open gebieden rond hun bedrijf. Hoe zoiets ontstaat? Wel, het Europees project ‘Gift-t’ heeft veel deuren geopend. De bedoeling is om bedrijven aan te trekken om samen te investeren in de open ruimte. Projectleiders en contacten op het terrein voelden wat er leefde en hebben gezocht naar een win-win op het terrein, dat is één van de troeven van de VLM.”

Specifiek voor de Vlaamse Rand keurde de Commissie voor Landinrichting in oktober het planprogramma goed. Hierin staan 10 gebieden afgebakend, waar de partners enthousiast zijn, er eigen middelen kunnen aangesproken worden en waar vooral de ideeën van bovenlokaal belang zijn. Daarnaast werden er ook vier eerder thematische pistes bepaald, bijvoorbeeld rond de aantakking van fiets- en wandelpaden tussen Brussel en Vlaanderen. “Dat planprogramma vormt dus een kapstok voor de werking van een aantal decennia.”

De VLM is heel actief in de Vlaamse Rand. “Wat dat nu precies inhoudt, kan ik misschien best illustreren met een aantal lopende projecten. Tussen Brussel en Leuven hebben we een aantal fietsverbindingen, zowel recreatief als functioneel aangelegd of verbeterd door de missing links weg te werken. In Kraainem, los in de randstedelijke omgeving dus, bezocht ik gisteren nog een werf waar we een park een nieuwe functie geven door onder meer de overstroomingsproblemen aan te pakken. De Molenbeek- en Maalbeekvallei in Asse, waar we dit jaar met de inrichting starten, krijgt een wandelnetwerk,

een natuurlijke bufferzone, volkstuinten voor de buurtbewoners, maar we werken er ook aan erosiemaatregelen, een speelbos... Kortom, de Vlaamse Rand is een gigantisch project waar we ook uit geleerd hebben. Bijvoorbeeld dat we goed moeten afbakenen wat de VLM doet, en waar we andere organisaties het werk laten doen. Zodat we landinrichting meer als subsidie-instrument kunnen inzetten”, gaat Stijn verder.

“Denken aan de toekomst en daar ook naar handelen, dat is superbelangrijk.”

Ondanks de prijsdruk op de grond, is de VLM er toch in geslaagd heel wat gronden te verwerven in de Vlaamse Rand. Immers, grond is essentieel voor de

Vlaamse Landmaatschappij om te kunnen werken. “Denken aan de toekomst en daar ook naar handelen, dat is superbelangrijk. Er wordt bijvoorbeeld heel wat landbouwgrond herbestemd naar natuurgebied in de Vlaamse Rand. We hebben vorig jaar een 40-tal hectare landbouwgrond rond de Hoeve Hooghof in Asse kunnen verwerven. We hebben gelijkaardige

aankoop- en ruiloperaties lopen met onze grondenbanken in Asse en Beersel. Hiermee kunnen we dan de landbouwers compensaties aanbieden. Ook in het project van de Liereman hebben we vorig jaar een grote aankoop gedaan om oplossingen te vinden voor het conflict tussen landbouw en natuur. Onze collega's van de Mestbank zijn trouwens ingezet om met de landbouwers te praten en samen te zoeken naar een oplossing. Voor mij is dat een perfect voorbeeld van samenwerking, over alle diensten heen", zegt Stijn.

SAMENWERKEN MET DE PROVINCIES

DE ERFENIS VAN DE MERODE

Er verschuiven flink wat bevoegdheden van de provincie naar andere overheden. Het platteland is echter iets waar de provincies sterk op willen inzetten. Dat dit nieuwe kansen biedt voor zowel de VLM als de provincies om hun middelen complementair in te zetten, is waar Stijn sterk van overtuigd is. “We kunnen elkaar versterken als we goede afspraken maken zodat we mekaar niet voor de voeten lopen. Een voorbeeld van zo’n samenwerking is het project De Merode, gelegen op het punt waar de drie provincies van Regio Oost elkaar raken. Onze landinrichting is daar al enkele jaren bezig en de rol van de VLM loopt daar binnen enkele jaren af. De provincies, met daarin Antwerpen als trekker, gaan de fakkel overnemen, maar dat gaat niet op één-twee-drie. Er is intens overlegd, omdat het niet evident is. Zie het als je eigen kind in een ander huis droppen. Bovendien komt er heel wat bij kijken, heel veel projecten zijn volop in uitvoering, zoals de toeristische poorten en recreatieve netwerken en de samenwerking met ondernemers omtrent streekproducten bijvoorbeeld”, vertelt Stijn.

2013 was dus een belangrijk scharnierjaar en nu is het aan de provincie om het waar te maken. Natuurlijk blijft het afwachten voor de VLM waar de provincie haar accenten zal leggen. “Ik hoop vooral, en heb er alle vertrouwen in, dat de part-

*“Ik hoop vooral,
en heb er alle
vertrouwen in, dat
de partnerschappen
en de dynamiek
die zijn opgebouwd
overeind blijven.
Dat ook de
provincie de rol van
bruggenbouwer
opneemt.”*

nerschappen en de dynamiek die zijn opgebouwd overeind blijven. Dat ook de provincie de rol van bruggenbouwer opneemt. De Merode is één voorbeeld, maar er zijn wellicht nog tal van andere mooie verhalen die kunnen worden geschreven, zoals in de streek tussen Schelde en Rupel.”

“In het kader van samenwerking, wil ik ook even de kortetermijnprojecten voor het plattelandsbeleid aanhalen. Daarmee kunnen gemeentes, particulieren en provinciebesturen kleinschalige

projecten indienen. Die projecten moeten wel betrekking hebben op plattelandsontwikkeling, in de brede zin van het woord. Het gaat dus om heel uiteenlopende realisaties, gericht op verbetering van het landschap of de culturele of natuurlijke waarde van het gebied. Maar ook gericht op de recreatieve structuur, die over de grenzen heen aangepakt moet worden. Zo hebben we in 2013 ruim 400.000 euro aan projecten kunnen ondersteunen in onze projecten in de Vlaamse Rand, De Wijers en de Merode. Het leuke daaraan is dat je daar snel resultaat ziet van die lokaal gedragen initiatieven”, voegt Stijn er nog graag aan toe.

EEN BETERE WATERKWALITEIT GEDEELDE VERANTWOORLIJKHEID

De grote uitdaging blijft toch de waterkwaliteit verbeteren. Ook in 2013 was dat een belangrijke focus. Niet enkel Stijn, maar iedereen binnen de VLM is enorm opgetogen over de evolutie in de houding van de landbouwers. “Ik ben echt blij dat de landbouwers meer en meer hun verantwoordelijkheden mee opnamen. Dat ze nadenken over hún rol om proper water te realiseren. Daar hebben we heel wat zaken rond gedaan”, weet het afdelingshoofd.

De verdere digitalisering van onze dienstverlening is alvast een stap in de goede richting. “Sinds de uitbreiding van ons digitaal loket vorig jaar, komt er voor ons meer tijd en energie vrij om in te zetten op andere pijnpunten. De landbouwer kan zijn bemestingsnormen op de website opvragen of een burenenregeling melden, terwijl dat vroeger allemaal op papier gebeurde. We zagen ook dat al 16% van de landbouwers zijn aangifte via het Mestbankloket heeft ingediend. Toch een mooi resultaat? We merken ook dat hoe meer opleidingen we voorzien, soms

ook in groepsverband over rekenprogramma's bijvoorbeeld, hoe meer landbouwers effectief over de streep worden getrokken. De VLM is echt met boeiende thema's bezig. En geloof me, onze individuele begeleiding en aanwezigheid

“Dat is één van mijn voornemens: het paar vuile laarzen dat in m'n wagen ligt wat meer aantrekken.”

op het terrein: dat werkt echt.”

“Een goed inzicht in de problemen op het terrein, krijg je van alle mensen die daar rondlopen”, weet Stijn. “Inrichters, bedrijfsplanners,

bedrijfsadviseurs... zij moeten hun inzichten kunnen delen en op de kaart zetten. Met dat inzicht kunnen we al onze instrumenten gericht inzetten. Willen we de waterkwaliteit zo goed als de Europese norm voorschrijft, dan is dat de weg die we op moeten. Daarnaast vind ik het ook belangrijk om zelf voelsprietten te hebben. Meer tijd vrijmaken voor op het terrein te gaan, dat is één van mijn voornemens. Het paar vuile laarzen dat in m'n wagen ligt, ga ik dus meer aantrekken.”

BEHEEROVEREENKOMSTEN MET LANDBOUWERS

SLIMMER INZETTEN

Een kleine tweeduizend landbouwers heeft een beheerovereenkomst afgesloten bij VLM Regio Oost. “Dat is bijna één op zeven in de regio. De helft daarvan kreeg advies van één van onze bedrijfsplanners vorig jaar, een hele krachttoer. We doen dat ook meer en meer met groepen van landbouwers en andere partners, om bepaalde doelstellingen in een gebied gericht te realiseren,” weet Stijn, “zoals het bufferen van een beek tegen vervuiling, het verbinden van natuurgebieden, het tegengaan van erosie, of het creëren van broed- en leefplaatsen voor akker- of weidevogels. Onze bedrijfsplanners waren daar vorig jaar heel ondernemend in, zoals in het valleigebied van de Zwarte Beek, waar we het plan Ooievaar leefgebieden voor bedreigde weidevogels hielpen realiseren.”

“We hebben veel talent in huis, en vorig jaar zetten we dat ook breder in de hele regio in. Het is een voorrecht om daarmee te mogen werken aan dergelijke boeiende en diverse thema’s en maatschappelijk relevante investeringen op het terrein te realiseren”, besluit Stijn.

Regio Oost

2013 was het jaar waarin de regiowerking van de Vlaamse Landmaatschappij op kruissnelheid kwam. Die frisse wind zorgde voor een pak uitdagingen die in 2013 aangegaan moesten worden.

Ontdek binnenin het beknopt overzicht.

INZETTEN OP GROTE STRATEGISCHE GEBIEDEN

Om Vlaamse beleidsprioriteiten mogelijk te maken, maakte de VLM haar ambitie waar inzake grondmobiliteit. Enkele voorbeelden:

- Een groot aankoopdossier van 38 ha in de Vlaamse Rand voor bestemmingswijziging in het Vlaams Strategische Gebied rond Brussel,
- Voor 1,6 mio euro ruilgrond gekocht in het kader van het raamakkoord van de Liereman
- Ruiloperaties voor 29ha waarvan 95a voor de uitbreiding van de haven
- Grondverwerving van 1,6 mio euro om het geactualiseerd Sigmaplan te realiseren

LANDINRICHTING IN DE VLAAMSE RAND

Landinrichting in de Vlaamse rand werd uitgebreid tot de **19** gemeenten. Er zijn **10 gebiedsgerichte** en **4 thematische planzones** voorzien in het planprogramma. Met een totaalbudget van 37 miljoen euro willen we de komende decennia investeren in de omgevingskwaliteit in de Rand.

RUILVERKAVELINGEN AFGEROND

Twee ruilverkavelingsprojecten, Merksplas en Vissenaken, werden in 2013 **succesvol afgerond**. Bij die projecten waren resp. **887** en **896** eigenaars en **407** en **506** gebruikers betrokken.

WERKEN IN UITVOERING

In Zondereigen is al 500 ha landbouwgrond ingericht. 35.000m³ voedselrijke bouwlaag is afgegraven voor natuurherstel. Dit maakt dat ong. **25 ha voormalige landbouwgronden ingericht zijn voor natuur**. 7 km wegen (her)aangelegd. In Zwarte beek herstelden we meer dan 20 ha beschermde habitats.

NAUWERE SAMENWERKING MET PROVINCIES IN DE MERODE

Er is via de landinrichting de afgelopen jaren **bijna 6 miljoen euro** besteed aan inrichtingswerken

in de Merode. Daarnaast werd via Europese programma's een bedrag van 6,5 miljoen euro geïnvesteerd, waarbij Vlaanderen en Europa elk de helft financierden.

QUICK WINS

De Vlaamse overheid steunde via de zogenaamde quick wins initiatieven van lokale verenigingen, ondernemingen of particulieren. In 2013 werd voor 377.000 euro geïnvesteerd in een aantal projecten.

- 125.000 euro voor **32** plattelandsinitiatieven in **de Merode**
- 102.000 euro voor **6** projecten **Vlaamse Rand**
- 150.000 euro voor **11** projecten **de Wijers**

WERKEN AAN WATERKWALITEIT

- **160** landbouwers kregen advies op maat inzake **oordeelkundig bodemgebruik en bemesting**.
- De bedrijfsadviseurs van de VLM gaven advies aan **96** grondloze tuinbouwbedrijven.
- **28** landbouwers kregen begeleiding voor hun **bemestingsplan en / of hun bemestingsregister**.
- **5187** landbouwers dienden hun **mestbank-aangifte digitaal** in via het Mestbankloket.
- **210** mensen volgden een **praktijksessie door de VLM georganiseerd**: dat omvat zowel de praktijksessies om met de Bassistent en het Mestbankloket te leren werken, als de praktijksessies voor startende landbouwers en leerlingen van de landbouwschool.

BEHEEROVEREENKOMSTEN

Er waren in 2013 **1952** landbouwers die een actieve beheerovereenkomst hadden in Regio Oost. **851** in Limburg, **288** in Antwerpen en **813** in Vlaams-Brabant.

COLOFON

voluit 2013 is een uitgave van de Vlaamse Landmaatschappij
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER **Toon Denys**, gedelegeerd bestuurder

COÖRDINATIE **Paul De Ligne & Sigrid Verhaeghe**
CONCEPT, TEKST EN VORMGEVING **Megaluna** (The Factory Brussels)
DRUK **Arte-Print** (The Factory Brussels)
FOTOGRAFIE **VLM-archief** en **Megaluna**

Met dank aan alle geïnterviewden voor hun bereidwillige
medewerking aan deze publicatie.

Dit jaarverslag werd gedrukt op papier van 100% gerecycleerde vezels,
met vegetale inkt en volgens de ISO 14001 norm voor Milieumanagement.

© 2014, Vlaamse Landmaatschappij

Gulden Vlieslaan 72 - 1060 Brussel

T 02 543 72 00 - **F** 02 543 73 99 - **E** info@vlm.be - **W** www.vlm.be